

RAFAEL

GLASILO JUGOSLOVANSKIH IZSELJENCEV V ZAPADNI EVROPI

UREDNIŠTVO: HEERLEN, DILESTRAAT 12a, HOLANDIJA

IZDAJEJO: SLOVENSKI IZSELJ. DUHOVNIKI

Štev. 6-7

JUNI-JULIJ 1934

Letnik IV

N. J.:

ZGODBA SRCA JEZUSOVEGA.

Bilo je v sanatoriju ob Gardskem jezeru. Kot duhovnik sem obiskal vsakega gosta. Nekega dne je prišel nov gost — gospodična Radova. Dasi je bila Srbkinja, nisem napravil izjeme in predstavil sem se ji kot katoliški duhovnik.

»Sem iz Belgrada, arhitektinja v ministrstvu, in pravoslavna,« je odvrnila gospodična francoski. Potem je pripovedovala, kako željno hrepeni po svoji srbski domovini.

Hotel sem jo potolažiti. »Bog bo tudi za to poskrbel!«

»Kaj? Bog? Ta me je že davno zapustil, ravnal je z menoj kruto, zato že dolgo več ne molim.«

»Poizkusite zopet! Začnite vsaj malo moliti!« Govorila mi je o svoji domovini. »Vojska je bila grozna — preživela sem umik čez Albanijo pozimi 1918 — cele dneve sem bila v ledu in snegu s svojim očetom, ki je umrl v Solunu kot general. — Bilo je grozno!«

Kmalu se je Srbkinja — drugače sama v se zaprta — spoprijateljila s pobožno švicarsko gospodično. Dan pred 8. decembrom me je prosila, če bi mogla naslednji dan iti k sv. maši. Njena prijateljica se je tako veselila sv. maše, zato si hoče tudi ona privoščiti to veselje. Dovolil sem. Potem smo se razgovarjali o verskih stvareh.

»Zdaj že molim vsak dan očenaš; je dobro tako?«

Dal sem ji škapulir božjega Srca Jezusovega, ki sem ga imel slučajno v žepu. Razveselila se ga je kot otrok.

Drugi dan je bila pri sv. maši. Ni trajalo dolgo, da je začela hoditi k sv. maši vsak dan. O konverziji nismo nikoli govorili.

Pred božičem mi je rekla s solzami v očeh: »Moja prijateljica je tako srečna, da more na sveto noč prejeti sv. hostijo; tudi jaz bi rada šla k sv. obhajilu.«

»Potem bi morali iti k sv. spovedi.«

»Ne, spovedati se nočem, ne morem.«

Govorili smo o sv. spovedi.

Zvečer smo se spet sešli.

»Prečastiti, hočem iti k spovedi, da bom mogla pristopiti k sv. obhajilu.«

»Ali prej morate postati katoličanka.« Plakala je kot otrok, da ne more k sv. obhajilu.

»Srbkinja sem, ne morem postati katoličanka, to bi bila sramota; preveč ljubim

svoj narod, tega ne morem storiti. Naš narod je pravoslavne vere. Verujem sicer vse, kar uči katoliška vera, verujem v Mater božjo, nosim škapulir Srca Jezusovega, molim rožni venec, toda pravoslavne vere ne morem zapustiti — papeža ne potrebu-

jem.« Govorila je tako razburjeno, da je nisem mogel pomiriti, tem manj pridobiti. Priporočil sem ji duhovno obhajilo. »Da smem vsaj to storiti; kako se veselim svete božične noči!« Ob slovesu me je prosila za blagoslov.

Bilo je po božiču. Srbkinja je mnogo napredovala v spoznavanju katoliških resnic, pa tudi v pobožnosti. Srce Jezusovo je ljubila tako goreče, kakor malokateri katoličan.

Na spomlad je morala zapustiti sanatorij. Težko ji je bilo; bridko je jokala, ko je bila poslednjikrat pri sv. maši. Bil je vprav prvi petek v mesecu. Posvetila se je še Srcu Jezusovemu in obljubila, da bo doma čimprej prestopila v katoliško Cerkev.

Po svojem prihodu v Belgrad mi je z veseljem pisala, da je tudi tam našla katoliškega duhovnika in da hodi k sv. maši v katoliško kapelo. Pisala je potem še en-

krat iz Rumunije, kjer je žalibog zopet ležala hudo bolna: »Ostanem zvesta Srcu Jezusovemu, vsak dan molim križev pot in rožni venec — verujem v rimsko katoliško Cerkev, hvala Srcu Jezusovemu za to milost...«

To je bilo njeno zadnje sporočilo. Kmalu sem zvedel, da je srečno in mirno umrla.

(Po »Ave Marija« 1934, št. 6.)

PIJ XI. ZA DELAVCE

Pij XI. se rad imenuje »skupnega očeta«, to je očeta vseh in je tudi. Kristus mu je izročil skrb za vse, vse krščanstvo je njegova velika družina, vsi smo njegovi otroci. Tako je tudi oče delavcev in delavskih družin.

Kakor je Jezusu pogled na lačne množice ganil srce, da je žalosten dejal: Ljudstvo se mi smili (Mk 8, 2), tako pravi sv. oče sam, mora tudi on z enakim sočutjem ponavljati to tožbo, ko gleda bedo ljudi zlasti bedo delavskih družin. V minulih letih se je dvakrat s posebnim pismom obrnil na ves krščanski svet in se zavzel za delavce.

Prvikrat je bilo, ko se je spominjal sloveče okrožnice Leona XIII. »Rerum novarum«, o delavskem vprašanju. Za Leonom je svečano ponovil zahtevo, da se mora ustanoviti nov socialni red, ki bodo v njem tudi delavci dobili svoje pravice. Zakaj položaj delavstva, pravi, je žalosten. Nov način gospodarstva je raztrgal človeško družbo v dva razreda: na eni strani se kopiči neizmerno bogastvo, na drugi strani prav tako neizmerna beda. Sicer so se pri nas tu in tam razmere že dosti izboljšale, vendar »delavstvo še vedno ni zadobilo v človeški družbi tiste stopnje, tistega staleža, ki mu gre, ampak je še vedno zanemarjeno in prezirano«. Zlasti tlači delavske družine vedna negotovost, doklej bo dela in kruha, pa mračna skrb za prihodnost in starost. Kakor pa se širi nov način gospodarstva po vsem svetu, tako tudi po vsem svetu narašča število bednih »proletarcev«, to je delavcev, ki imajo kopo otrok, a sicer nič drugega ko delavne roke, pa malo ali nič kruha.

To je, kar žene delavce v socializem in komunizem, da si žele boljše življenje prevrata. Zdi se jim, da bo povsod boljše, kakor je pa sedaj. To je pa tudi, kar žene svetega očeta, da se tako zavzema za delavstvo. Iz usmiljenja do delavskih

družin, a tudi iz usmiljenja do vsega človeštva zahteva, da se razmere preurede. Če pride socijalna revolucija, ne bo nikomur in ničemu prizanesla, ampak bo razdejala vse.

A kako naj se razmere preurede, kakšen bodi nov socijalni red? Najprej, pravi sv. oče, morata zavladati socijalna pravičnost in socijalna ljubezen. Kje je sedaj krivica? Krivica je, da plače na splošno niso urejene. Če bi bile prav urejene, ne bi bilo mogoče, da nekateri tako bogate, delavci pa imajo komaj za sproti. In kje ni ljubezni? Ljubezni zopet ni v razmerju do delavcev. Za delavca in njegovo družino ni prav nič človeškega sočutja. Če oboli ali če ga v družini zadene nesreča, ni dandanes rudniškemu podjetju nič mar. Če ne more delati, naj gre. Če ima ženo in otroke bolne, naj pač sam skrbi, kakor ve in zna. Seveda pa potem tudi ni ljubezni delavcev do gospodarjev, ampak le mržnja in sovražnost.

Nov socijalni red mora prinesiti to pravico in ljubezen. Plače se morajo pravično urediti, da si bo mogla pridna delavska družina kaj prihraniti in morda sčasoma priti do koščka zemlje in si zgraditi svoj domek. Tudi ni prav, da morajo radi pomanjkanja tudi nekatere matere delati po tovarnah; matere bi morale biti doma, skrbeti za otroke, opravljati domača opravila, obdelovati vrt, pripravljati možu kosilo itd. Vrniti se mora delu spoštovanje, vrniti spoštovanje do delavcev, do vseh pa krščanska ljubezen, ki v sili rada pomaga in ne misli vedno le nase in svoj dobiček. Groza nas obhaja, toži sv. oče, če pomislimo, kako v sedanjem gospodarstvu premnogi podjetniki zlorablajo delavca, kakor da bi bil stroj, brez sleherne skrbi za njih duše, da, brez vsake misli na kaj višjega; če mislimo na tako velike nevarnosti, ki dandanes po delavnicah strežejo na poštenje delavcev, zlasti mlajših, na sramežljivost deklet in žen; če premišljamo, kako današnje gospodarstvo in zlasti brezumni način stanovanj ovira družinsko skupnost in domačnost družinskega življenja; če se spominjamo, na kakšne ovire zadeva praznovanje nedelj in praznikov; če gledamo, kako je na splošno oslabe-

tisti resnični krščanski čut, ki je dajal včasih tudi preprostim in neukim smisel za višje reči. Te in take razmere naj bi torej preuredil nov socijalni red, ki bi v njem

gospodovali pravičnost in ljubezen, da bi tudi delavci veseli delali in veselo služili svojemu Bogu!

Drugič se je obrnil sv. oče na ves krščanski svet, ko je videl, kako je na svetu vedno huje, koliko družin trpi pomanjkanje, lakoto. Zlasti je hudo, da je vedno več delavcev brez dela. Kako bi radi delali, pravi sv. oče, in si s poštenim delom pošteno služili kruh, a rudnik za rudnikom jih odpušča, tako so brez dela in zaslužka. Ni druge pomoči, sv. oče se obrača na ljubezen. Kdo naj pomaga v tej strašni stiski, kakor krščanska ljubezen! Ljubezen naj da bednim, zlasti tudi bednim brezposelnim delavcem in njih družinam obleke in kruha! Saj smo vsi, kakor pravi tako lepo sv. oče, otroci enega nebeškega očeta, vsi ena družina, vsi bratje med seboj, ali si torej ne bomo v stiski z ljubeznijo drug drugemu pomagali? Ljubezen je poseben znak resničnega krščanstva. Za ljubezen bo nam Kristus povračal ljubezen. Le z ljubeznijo bomo pa tudi mogli

odvrtni strašni prevrat, ki grozi človeški družbi.

Naj bi se torej začelo pravo tekmovanje med vsemi dobrimi kristjani za pomoč vsem bednim, za pomoč brezposelnim, za pomoč otrokom delavskih družin, ki prosijo kruha, a ga jim oče in mati ne moreta dati. Naj bi med nami vstala prava križarska vojska krščanske ljubezni! Molimo pa, pravi zopet tako lepo sv. oče, tudi v imenu vseh, ki so bedni in lačni, srčneje ko kdaj k nebeškemu Očetu: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh!...« Molimo tudi za mir, zakaj le mir more prinesiti lepše, srečnejše čase!

Naj bi tudi delavci in delavske družine z ljubeznijo vračale svetemu očetu — svojemu očetu ljubezen za ljubezen!

Dobravc, predsednik:

25LETNICA KATOLIŠKEGA DRUŠTVA SV. BARBARE ZA SLOVENSKE RUDARJE V GLADBECKU, NEMCIJA.

Ko so se naši rojaki okrog leta 1900 selili iz stari Avstro-Ogrske države v Nemčijo, so kaj kmalu začeli misliti na ustanovitev lastnih društev. Večina teh društev so bila katoliška, imenovala pa so se avstrijsko-ogrska katoliška društva, nekatera so bila pa takoj od svojega početka slovenska katoliška društva. Tako društvo se je ustanovilo 12. septembra 1909 tudi v Gladbecku ter si nadelo ime: Katoliško društvo sv. Barbare za slovenske rudarje v Gladbecku. Pristopilo je takoj v začetku okrog 40 članov, kakor tudi precejšnje število žen. Predsednik društva je bil Vincenc Tuhtar, ki živi danes v Franciji. Od duhovnikov sta bila navzoča pokojni čg. Köster iz Hamborna in čg. Pappe iz Gladbecka. Od takrat vpisanih jih še danes živi 11 članov, ki bodo letos praznovali tudi svojo 25 letnico članstva. Društvena pravila, ki so bila takrat potrjena od civilne in cerkvene oblasti, še danes hranimo v čast in ponos naših ustanoviteljev. Prvi odbor se je sestavil: duhovni vodja čg. vikar Pappe, predsednik V. Tuhtar, tajnik Alojz Juvan, blagajnik Fridrih Skrabber, knjižničar † Franc Grosman, preglednika Anton Novak in † Franc Privšek. Društvo

BOREC KRISTUSA KRALJA.*

1. Poziv božji.

Vsak kristjan bi moral biti dober vojščak Gospodov (2 Tim 2, 31). Pa žal vsi niso dobri borci Gospodovi. Nekateri se sploh ne zavedajo, da so pri sv. krstu in pri sv. birmi postali božji vojaki. Drugi store le od časa do časa najmanjše od tega, kar jim velevala dolžnost. So pa tudi drugi z veliko dušo, ki brez strahu pred ljudmi in smrtjo junaški vrše svojo dolžnost. To so dobri vojščaki, Gospodovi borci. Tak je bil tudi o. Mihael Pro D. J., borec Kristusa Kralja, katerega življenjepis hoče Rafael priobčiti.

O. Mihael Pro je bil sin zagonetne Mehike, o kateri menijo nekateri, da je najbolj zanimiva dežela v Ameriki, mogoče najlepša na svetu.

Rodil se je Mihael Pro 13. jan. 1891, in sicer v mestu Concepción (izg. Konsepsión)

* Ponatis v izvirskih iz »Glasnika Srca Jezusovega« leta 1933.

del Oro. Tam je bil oče, sennor (izg. senjor) Pro, ravnatelj nekega rudniškega podjetja. Družica mu je bila sennora (izg. senjora) Jožefa. Imela sta 7 otrok; najstarejši med njimi je bil Mihael. Dve sestri sta stopili pozneje v samostan, ena je šla z očetom v prežnanstvo na otok Kubo. Eden izmed bratov, Edmund, se je poročil 1. 1922.; Humberta so ustrelili obenem z Mihaelom, Robert se je izselil na Kubo. Rodbina je bila globokoverni; živeli so v strahu božjem in v veliki medsebojni ljubezni.

Ko je bil Mihael še prav mlad, se je oče preselil v mesto Saltillo (izg. Saltijo). Tam je Mihael preživel večji del svoje mladosti. Bil je pravi sin vroče Mehike — vročerkven in naglo odločen, obenem vendar vesel. Poleg tega je bil marljiv in v vsem dober značaj.

Sestri sta naenkrat razodeli, da ju vleče v samostan. Starši so jima dovolili, da vstopita. Vzplamtel pa je Mihael in vsa njegova ogorčenost se je obrnila proti očetom Družbe Jezusove, češ da so ti krivi

vsega tega. Ostavil je celo nagloma dom in pobegnil v samoto. Mati ga je šla iskat in ko ga je našla, ga je pregovorila, da se je vrnil. Svetovala pa mu je tudi, naj gre za nekaj dni v sveto samoto, na duhovne vaje k očetom, ki jih je mrzil. Šel je; ko se je vrnil, je pa povedal, da hoče vstopiti k očetom. Nenaden poziv božji! Bog je bil Mihaelu podelil dušo umetnika, občutljivo, ognjeno, in dušo vojaka, velikodušno in drzno; sedaj pa ga je poklical, da to dušo prelije v svetniško, hrepenečo po najvišjem poletu in koprnečo po žrtvi življenja.

Mihael se je z veseljem odzval božjemu pozivu. — »Adios! Z Bogom!« Zapustil je očeta in mater, sestro in brate na domu in vstopil je kot novinec v redovno hišo Družbe Jezusove v El Llano. Bilo je to meseca avgusta 1. 1911.; Mihael je imel takrat okoli 20 let.

2. Leta priprave in preskušnje.

Mihael Pro je živel v redovnem domu El Llano dve leti kot novinec, potem je

je odslej dobro napredovalo. Značilen je iz prvih časov govor nemškega duhovnika g. Kösterja meseca decembra 1909, ki je Slovence navduševal, naj ostanejo narodno vedno zavedni in naj ohranijo svojega slovenskega duha ter v društvu delajo čast svojemu slovenskemu narodu. Pri mesečnih shodih se je vedno slovensko pelo, tudi Nemci so radi poslušali naše petje. Leta 1910 si je nabavilo društvo svojo zastavo, h čemur je pripomogel s precejšnjim zneskom bivši avstrijski cesar Franc Jozef I. Zastava je bila blagoslovljena 11. septembra 1910.

Leta 1913 smo dobili novega prezesa čg. vikarja Tensunderna. Poleg mnogih poslov si je blagi gospod priučil še našega slovenskega jezika, ki za Nemca ni lahak. Tako je mogel voditi in pomagati ne le pri našem društvu, temveč se je njegovo delo raztegnilo tudi na druge kraje, kjer bivajo naši rojaki. 21 let torej že deluje ta gospod med nami Slovenci. Njegove zasluge za naš narod so neprecenljive in Slovenci mu ne moremo biti dovolj hvaležni.

Med drugimi društvi se je tudi naše udeležilo 24. avgusta 1913 katoliškega shoda v Ljubljani, kar je imelo za posledico močan porast članstva.

Vojna, ki se je začela 1. 1914, je tudi našemu društvu občutno škodovala. Poklicana sta bila k vojakom 102 člana, od teh so padli sledeči: tajnik Martin Dobravc, zastavonoša Filip Kisovar, Ivan Frece, Anton Pančič, Marko Masnec, Jozef Račko, Jozef Drobec, Ivan Kumer, Janez Drešar, Ivan Pemplin, Franc Suša, Ignac Leber. Slava njihovemu spominu!

Smrti velikega Jugoslovana dr. Janeza Kreka, ki je kot prvi slovenski duhovnik obiskal naše rojake v Nemčiji, se je spominjalo leta 1917 tudi naše društvo.

Leta 1918 je umrl takratni predsednik Franc Grosman. Društvo se je vedno krčilo. Člani so že skoro obupali, eden pa ni izgubil poguma, bil je to Martin Dobravc st., znan v celi Westfaliji. Ta mož je dvignil društvo, da je dobilo ugled, ki ga uživa danes ne le v Nemčiji, temveč tudi v domovini. Ko je vojna končala in so se vrnilo vojaki, jih je zopet organiziral v močno društvo. Veselo svidenje smo praznovali

napravl prve obljube, 15. avgusta 1913, ter pričel s studijami. Bil je ves srečen, zakaj pri vstopu se je bil odpovedal »svoji volji in svetu«, s seboj pa je vzel veselost in pripravljenost za vsako trpljenje, vsako žrtev. In trpljenje se je že bližalo, napovedovale so se velike žrtve.

Leta 1911. se je vnela meščanska vojna, ki je predvsem zadela Cerkev. Že so začeli pleniti in zapirati cerkve, prijemati duhovnike in jih moriti.

Vesti o teh dogodkih so pribrele tudi v tihi redovni dom El Llano. Mihael je še posebej slišal, da je njegov oče iz Saltila zbežal nevesekam, mati z otroki pa da se je zatekla v mesto Guadalajaro, in da so izgubili vse premoženje. Kaki udarci zanj, ki je imel tako mehko dušo in je svojce tako iskreno ljubil! Poleg te zaskrbljenosti ga je prav takrat začela mučiti tudi želodčna bolezen, ki ga ni zapustila do smrti. Mihael je možgato sprejel svoj križ in ga pogumno nosil; v onem nemirnem,

15. decembra 1918, ko nam je prezes čg. vikar Tensundern opisal, po kaki borbi smo dobili Slovenci novo domovino.

V letu 1919 se je izvolil novi odbor: Preds. Vincenc Tuhtar, tajnik Jozef Dobravc, blagajnik Martin Dobravc st., Franc Južnik in Ivan Hribovšek.

Veliko zaslugo si je pridobilo naše društvo tudi s tem, da se je trudilo, da smo dobili Jugoslovani v Düsseldorfu naše konzularno zastopstvo. Preden so današnji narodnjaki, ki se danes tako radi trkajo na prsa, vedeli, v katero državo spadajo, smo mi meseca novembra 1920 pozdravili prvega jugoslovanskega konzula.

Leta 1921 je naš neumorni prezes g. Tensundern organiziral romanje Slovencev v Kevelaer. Prihital je takrat med nas tudi prevzvišeni gospod škof dr. Jeglič. Po romanju je obiskal slovenski vladika posamezna večja društva, kakor v Gladbecku, Hamborn, Essen. Tega leta se je tudi ustanovila Zveza katol. društev pod duhovnim vodstvom čg. Tensunderna.

Leta 1922 je čg. duhovni vodja organiziral romanje v Rajhenburg. 28. avgusta istega leta je umrl ustanovitelj tega društva g. Martin Dobravc, ki ga je spremlilo k večnemu počitku devet slovenskih društev. Društvo je štel to leto 226 članov.

Leta 1923 se je naše društvo zopet udeležilo s svojo zastavo katoliškega shoda v Ljubljani.

Mrliško blagajno, ki nosi vse pogrebne stroške članov, smo ustanovili januarja 1926. Dosedaj je bilo pokopanih na stroške te blagajne okrog 60 članov.

Pri mednarodnem evharističnem kongresu v Čikagu (Amerika) je zastopal nas westfalske Slovence g. Tensundern. Leta 1927 je g. prezes v družbi čg. svetnika Kalana organiziral romanje k Mariji Pomagaj na Brezje, istotako leta 1928 v Kevelaer. Tega zadnjega romanja se je udeležilo tudi 31 duhovnikov iz domovine, ki so po romanju vsi obiskali nekatera naša večja društva. V Gladbecku smo priredili gospodom lep zabavni večer.

Meseca novembra 1928 nas je zapustil naš prezes, dosegli smo pa, da nas sme vsak mesec obiskati ter da ostane še dalje naš duhovni vodja. Meseca septembra

dušečem ozračju onih dni ni prav nič zgubil šegavosti in vedrosti duha.

4. avgusta 1914. je ponoči v novicijsko hišo vdrla četa vojakov. Razbijali so opravo, streljali in spet odšli. Samostanska družina se je oddahnila. V naslednjih dneh pa je prihajala venomer iz okolice vest za vestjo, sleherna hujša od prejšnje, tako, da so na praznik vnebovzetja Device Marije začeli redovniki, opravljeni v svatno obleko, v majhnih skupinah ostavljati dom. Napočilo je za vse preganstvo.

Mihael je z nekaterimi tovariši po raznih križempotih prišel v Guadalajaro. Tam je našel svojo mater in rodbino. Junaška žena je s seboj prinesla kip presvetega Srca Jezusovega, ki so ga imeli v domu v Saltilu. Dejala je: »Vesela sem, da sem to rešila in vse drugo zaradi Kristusa zgubila; samo ta kip presvetega Srca mi je ostal, pa presveto Srce bo v blagoslov domu in otrokom.«

Mihael je ostal nekaj časa v Guadalajari. Nato so ga predstojniki poslali na Špansko.

1929 smo praznovali 20letnico obstoja društva. Leta 1931 je spremljal naš prezes zopet slovenske otroke v domovino na enomesečne počitnice.

Lani je potoval naš čg. prezes v sveto deželo, o čemur nam je prišel večkrat predavat. Tudi smo lani romali skupno s holandskimi Slovenci v Kevelaer.

O splošnem našem gibanju bi poročal še sledeče: Skoro vsak mesec imamo lastno slovensko službo božjo s pridigo in slovenskim petjem. Letno dvakrat ima društvo skupno sv. obhajilo. Vsake procesije se udeleži društvo z zastavo. Veliko važnost polagamo na slovensko cerkveno petje. Društvo ima svoj lasten pevski zbor že od početka. Po nekaterih nekatoliških listih se je pred nedavnim pisalo, da se je začelo gojiti petje med našimi rojaki v Nemčiji šele, ko so se začela ustanavljati liberalna društva. Mi pa vemo, da smo peli že takrat, ko pisec tistih vrst še rojen ni bil. Naše petje nam je bilo in ostane naš ponos. — Naše društvo ima knjižnico z lepim številom knjig. Tudi vzdržuje društvo slovenski tečaj za šolsko dečo pod vodstvom čg. prezesa. Naročene imamo katoliške slovenske liste. Tudi ima društvo dramatični odsek, ki nam priredi od časa do časa lepe domače igre.

Odkar obstoja društvo, smo spremili k večnemu počitku okrog 80 članov. Naj jim bo tuja zemljica lahka!

Danes šteje naše društvo še vedno največ članov med vsemi slovenskimi društvi v Nemčiji, imamo namreč 140 članov. Odbor je: prezes duhovni svetnik čg. vikar Tensundern, predsednik Jozef Dobravc, tajnik Štefan Južnik, blagajnik Jozef Kravanja, knjižničar Franc Južnik, preglednik: Aleks Čepin, Franc Zapušek ter devet zaupnikov.

Meseca avgusta letos slavimo 25letnico društvenega obstoja. Po vsej verjetnosti se udeleži te proslave tudi prevzvišeni gospod dr. Ivan Tomažič, lavantinski škof. To bo za naše društvo velika čast! Pred proslavo priredimo romanje v Kevelaer. Obenem s to proslavo bo združena tudi proslava 20letnice rožnovenske bratovščine, ki jo je ustanovil čg. Tensundern leta

Odpotoval je preko Floride in Kube po morju v Evropo in se nastanil v Granadi na Španskem.

V pravilčno lepem mestu Granadi je ostal Mihael pet let ter se učil modroslovja.

Iz španske Granade so Mihaela poslali v ameriško Granado, mesto v državi Nikaragua. Tam je dve leti vodil in poučeval učečo se mladino v redovnem zavodu. Po dveh letih se je vrnil v Evropo in dve leti je preživel v kolegiju sv. Ignacija v predmestju Sarriá pri Barceloni. Učil se je tu bogoslovja; odondot je obiskoval božjo pot sv. Ignacija v Manrezi in Marijino svetišče v Montseratu. Zadnji dve leti bogoslovja so ga poslali v kolegij sv. Avgustina v mesto Enghien v Belgiji.

Vedno bolj je rasel v njem »notranji človek« (Ef 3, 17). Videli so ga, kako je dolge ure premolil pred Najsvetejšim, oči je imel nepremično uprte v tabernakelj. In vedeli so, da zaradi bolezni mnogo trpi. Ko so ga tovariši vprašali, kako more pri

1914. Bratovščina šteje tudi 170 članic in ima svojo zastavo.

NAŠIM MATERAM.

Ce smo katoličani prepričani, da župnija ni le urad, ampak živ organizem, živa skupnost Kristusovega skrivnostnega telesa, potem bodo tudi naše družine oživele v pravilnem razmerju do župnijske cerkve in župnije. Ko se vse župnije prav v sedanjem času evharistično in liturgično obnavljajo, bo prav gotovo tudi naše družine preoblikovalo to gibanje. Seveda pa ne smemo tega dela prepustiti samo duhovščini, ampak smo poklicani k temu vsi in ne nazadnje žene in matere.

Prvo versko-vzgojno dejanje vsake matere je, da pošlje svojega novorojenca čimprej k sv. krstu. Naj ne čaka, da bo mogla sama že pri družinskem prazniku, kakor tudi je lep in globoko pomemben, sodelovati, ampak naj skuša čimprej otroka postaviti v sveto občestvo katoliške skupnosti, katoliške Cerkve. Važna je izbira botrov. Ali je pravi smisel botrinstva v naših družinah še živ? Ali ne vodijo staršev pri izbiri botrov le zunanji, često materialistični nagibi? In vendar prevzemo botri poleg staršev tudi skrb za pravilno vzgojo otrok. — V tisti dobi razvoja pa, ko sta uho in srce otroka še zaprta vplivom Cerkve, se odpira njegova duša vplivom matere in očeta, ki prihajajo vanjo po sto in sto potih. Tako skrivnostno in učinkovito, preprosto in nežno ne more govoriti otrokovi duši noben duhovnik, kakor mu govori mati, ki je vsa v Bogu.

Ko pride otrok v šolo, ga navadno katehet uvaja v nadaljnje življenje milosti cerkvenega občestva. Tako se izvrše tudi vse priprave za prejem nadaljnjih sv. zakramentov ob roki kateheta pri verskem pouku v šoli. Seveda pa sodelovanje doma, zlasti matere, pri tem ne sme izostati, zlasti, če se drže navodil Pija X., ki izrecno pravi v svoji okrožnici: »Dolžnost za spoved in sv. obhajilo, ki ju je otrok dolžan prejeti, pade predvsem na one, ki morajo za otroka skrbeti, namreč na starše, spovednika, učitelja in župnika.«

Praktična mati nadaljuje to, kar je začela

še pri otroku v naročju. Samo po sebi nanese, da mati vzame otroka v cerkev in k sv. maši, še preden začne v šolo hoditi. Prav nič ni res, da bi otrok ne vedel v cerkvi kaj početi, če se je mati z vso vnemo z njim porazgovarila vse, kar se v cerkvi godi. Tam si otrok vse to ogleda, vse občuduje in ne bo mu čas predolg, ker pridejo vsi njegovi tako občutljivi čuti na svoj račun. Od jaslac do križa je vodila mati otroka, zdaj bo sodelovala tudi milost, v kateri je otrok, da se bodo pričele v duši razvijati tudi verske resnice. S tem je mati obdržala stike z otrokovim verskim razvojem in je ob pripravi na prvo spoved in sv. obhajilo prav desna roka kateheta. Zlasti pri večerni molitvi more ob času priprave na prvo sv. obhajilo naših malih vpeljati otroka v pravilno pojmovanje marseesa, kar pri šolskem pouku ni tako lahko.

Verska vzgoja in versko življenje v družini pa je prvi pogoj za prejem sv. zakramentov. Priprava nanje ne iztrga otroka iz njegovega navadnega reda, ampak ga v vršitvi le poglobi in utrdi.

Prav take priprave bi bilo treba tudi za sv. birmo, četudi doživljamo, da tu domničesar ne stori in se tudi mati zadovolji le s kakšnim očenašom pri večerni molitvi. In vendar bi moral ta zakrament dati otroku smisel za vse njegovo katoliško udejstvovanje v poznejšem življenju, ko mu da že milost za to.

Stik družine s Cerkvijo in župnijo posebno poudarja zakrament sv. zakona, zlasti, če se vrši v zvezi s poročno mašo.

Pa tudi vsakokratna nedeljska služba božja je vez med družino in Cerkvijo, župnijo. Kot otroci skupnega očeta se zberajo župljani k skupni molitvi in daritvi. Kako lepo je, če oče in mati predstavita vso družino Bogu ter z njo vred darujeta vse delo preteklega in prihodnjega tedna! Prav v smislu Katoliške akcije je tako tesno življenje s Cerkvijo.

VERSKI KOTIČEK.

Kaj premore ljubezen.

Bog je ljubezen. Vse, kar je, izžareva božjo ljubezen kot solnce gorkoto. Najbolj

bi jo moral človek, ki je ustvarjen po božji podobi. Ljubezen je človekova življenjska naloga, ljubezen je merilo njegove bogupodobnosti. Zato more biti prava vera le tista, ki vzgaja ljudi k ljubezni do Boga in bližnjega. Katoliška vera lahko pokaže celo vrsto ljudi, ki so kazali v svojem življenju ne le navadno ljubezen, ampak junaško ljubezen, ki ji ni para v nobeni drugi veri.

Poslušajte zgled, ki se ni vršil v davnih preteklih časih, zgodil se je v naših dneh in se še danes vrši, ko to bereš.

Par let je minulo, ko je začel kruto preganjati katoličane tedanji mehikanski predsednik, znani brezverec Calles. Dal je moriti ljudi, ki niso imeli druge krivde, kot da so bili in hoteli ostati zvesti svoji katoliški veri. S ponosom beremo katoličani pretresljiva poročila, kako so znali mehikanski katoličani umirati za svojo vero. Z vzklikom: Živel Kristus Kralj! so šli veselo v smrt. Ni nam bilo treba brati življenjepisov starih krščanskih mučnikov, zgled smo imeli pred seboj.

Posebno je Calles preganjal redovnike in med temi zlasti Jezuite. Te redovnike brezverci zlasti črtijo. Povsod, kjer se preganja vera, so ti goreči redovniki prvi, ki občutijo jezo brezverstva. Tudi v Mehiki je bilo tako.

Padel je pod streli Callesovih rabljev mladi pater Pro, ki so ga dobili, ko je delil umirajočim sv. zakramente. Dva patra so kar na cesti ustrelili in ju vrgli v obcestni jarek. Nobeden ni bil varen življenja pred trinogom.

Ali Bog je tudi pravičen, in stari pregovor ima še veljavo, da božji mlini meljejo počasi, ali gotovo.

Calles danes ne strelja več nedolžnih ljudi. Sam je smrtno zadet. Lotila se ga je strašna in ostudna bolezen, ki pelje po hudih bolečinah v gotovo smrt. Dobil je gobe. Ta bolezen je nalezljiva in obenem nagnusna. Človek, prizadet od te bolezni, je živ mrlič, ki gnije še predno je bil pokopan.

Kaj čuda, da so nekdanjega preganjalca zapustili vsi njegovi prijatelji. Še več. Niti njegovi domači niso mogli vsled smradu več vztrajati pri njem. Ali se bo našlo kako dobro srce, ki se ga bo usmili?

teh bolečinah in neprespanih nočeh ostati tako vder, je dejal: »Saj nisem nikdar sam.«

Prišel je dan, za katerega se je vsa ta leta pripravljala; 31. avgusta 1925 je bil posvečen v mašnika. Po posvečenju je v zakristiji zajokal. Ostal je pač po srcu otrok (Mt 18, 3) in srce mu je hotelo počiti od neizmerne veselja in od velike žalosti. Vzhičen je bil, da je postal duhovnik, pa žalosten obenem, ker matere ni bilo tu, da bi ji njen dragi Mihael mogel podeliti prvi svoj novomašni blagoslov.

Nastopile so počitnice. Kje naj jih preživi? Svoje rodbine ni mogel obiskati. Zato je naprosil predstojnika, da bi smel obiskati v duhovno pomoč drugo večjo rodbino, ki mu je bila v vseh letih priprave pri srcu. Že kot deček je bil vzljubljen indijanske težake v domačem rudniku; ko je odrasel, je to ljubezen prenesel na vse rudarje in na ves delavski svet. Vedno si je želel, da bi mogel med njimi delovati. Podpisoval se je često z imenom »rudar«. Zdaj je dobil

dovoljenje, da obišče delavce v belgijskem Charleroi-u (izg. Šarlrua), mestu znamenitih tvornic in rudokopov. Na poti je v železniškem vozu sedel med delavce, med katerimi so bili tudi socialisti. Prepoznali so ga in hoteli ga preplašiti, so ga opozorili, da je zašel celó med komuniste. »Komuniste? Tudi jaz sem komunist! Ena ura je; vi imate s seboj kaj za v usta, a jaz sem lačen. Ali bi ne mogel prigrizniti z vami?« Vprašali so: »Torej se prav nič ne bojite, da se vozite z nami?« »Jaz, da bi se bal. Čemu pa? Saj imam vsepovsod svoje orožje pri sebi.« In potegnil je iz žepa sveto razpelo. »To je moje orožje«, je rekel. Potem jim je začel govoriti o Gospodu. Pri naslednji postaji je eden izmed delavcev izstopil in mu povrnivši se v voz ponudil kosček čokolade v dar. Ob slovesu so mu vsi segli v roko.

Tako torej se je Mihael vsa ta dolga leta pripravljala in uril za apostolsko delo v službi Kristusa Kralja. Tisti čas je prejel tudi nadvse žalostne vesti iz domovi-

ne. Novi predsednik Calles je začel v Mehiki divjati zoper Cerkev, mati pa je pisala Mihaelu: »Staram se in slabim od dne do dne bolj in bolj, da me ne boš dobil več žive, ko se povrneš. Menim, da Bog zahteva od mene žrtev, da te ne bom nikdar videla pri oltarju.« Zares, kaka žrtev zanjo in tudi zanj! Mati je umrla nekaj dni po tem, ko je pisala to pismo. Bila je pripravljena za to žrtev. Pripravljen je bil tudi Mihael. Takrat je rekel pri oddihu tovarišem: »Moja mati je v nebesih. Hotel sem zanjo danes maševati, pa nisem mogel. Prepričan sem, da je v nebesih.« Kaj je bila takrat plamteča ljubezen njegove duše, kaže pesem, ki jo je zložil nekaj časa prej, preden je zvedel za materino smrt. Začenja se takole:

»Moj Bog, le vse mi vzemi, pa daj mi dušo; vzemi zdravje, čast, posest, ime; gorečnost pošlji, pa svetó ljubav, da v njej gori, plamti srce. In pusti me izgnanega, trpečega,

Poslušajte, kaj poroča mehiški list »Esperanto Católico«. Od vseh zapuščenega preganjalca Callesa so vzeli v neki svoj zavod oni Jezuitje, ki jih je tako kruto preganjal. Ti mu strežejo s požrtvovalno ljubeznijo ob bolniški postelji.

Bravec, kaj misliš o tem dogodku? Glej, to je krščanska maščevalnost, to je tista božja ljubezen, ki jo hoče imeti Bog v človeških srcih. To ljubezen je učil Kristus, ko je govoril: Ljubite svoje sovražnike, dobro storite njim, ki vas preganjajo.

Za nas pa je taka zgodba živa priča, da je vera naša katoliška, ki vzgaja taka plemenita srca, zares božja vera.

NAŠA KRI PO SVETU.

(Po Izseljeniskem Vestniku.)

Notranja kolonizacija, oziroma naseljevanje v južnih krajih naše države. Družba sv. Rafaela prejema od vseh strani mnogo vprašanih interesentov radi naselitev in preselitev v južne kraje. Vsem tem odgovarjamo, da je kmetijsko ministrstvo objavilo o tej zadevi sledeče: »Od leta 1919. pa do konca leta 1930. je zaprosilo ogromno število družin za dodelitev zemlje v južnih krajih naše države. Ker je zdaj še nad 15.000 prošelj nerešenih, je kmetijsko ministrstvo ukinilo rok za vlaganje prošelj in se te ne sprejemajo več. Tisti, ki so prošnje že vložili, se opozarjajo, naj počakajo do rešitve svojih prošelj in dodelitve zemlje doma, in naj se nikar brez rešitve svojih prošelj ne preselijo v južne kraje. V primeru samovoljne preselitve se bo priseljenec izgnal domov brez pravice na pridobitev zemlje. Kdaj se bodo prošnje zopet sprejemale, se bo uradno razglasilo. Tisti, ki jim bo zemlja dodeljena, jim bo agrarni urad sporočil.«

Ker torej na pridobivanje brezplačne zemlje v doglednem času ni računati, se bodo morali interesi poprijeti nakupovanja zemlje v krajih, kjer so že nastanjeni Slovenci.

Družba sv. Rafaela naproša vse naše koloniste in naseljence v južnih krajih, da nam poročajo, dali in pod katerimi pogoji bi prišli taki interesi najceneje do zemlje.

Vtihotapljeni inozemci. Iz New Yorka poročajo slovenski listi, da so prišle oblasti na sled vtihotapljenju inozemcev, ki jih spravljajo tihotapci zlasti iz Kanade. Oblasti jim pridejo prej ali slej na sled, nakar jih brezobzirno spravijo nazaj v Kanado ali v domovino.

Trimins Ont. Canada. Pri nas imamo izredno hudo zimo. Toplomer pada na 30 do 40° pod ničlo. Ogreje se šele nekoliko meseca julija, koncem avgusta pa postaja zopet bolj hladno. Tako imamo večno zimo. Delavske razmere se še vedno niso nič zboljšale. Posredovalci sicer oglašajo nekoliko več za delo v gozdu, toda plače so še vedno nizke. Zato brezposelni raje hodijo sem in tja, kakor da bi šli na delo. V tej provinci je veliko zlatih, srebrnih, bakrenih in niklastih rudnikov, od katerih nekateri dajo 18 do 20 milijonov čistega dobička. Tudi krize ne poznajo, ker je zlato gotov denar. Delo se v teh rudnikih zelo težko dobi. Skoro pri vseh teh rudnikih so posredovalci za delo in uradniki, ki sprejemajo delavce, zvezani med seboj, da si mora vsakdo, ki hoče dobiti delo, to delo kupiti od njih. Vse to pa imajo tako urejeno, da jim oblasti ne morejo do živga. Imajo svoje tajnike, ki jim dovažajo vedno dovolj delavcev. Pri tem zaslužijo lep denar prvi in drugi. Pri vsem tem pa morajo delavci trpeti mesece in mesece, predno odslužijo te pijavke. Ta način priti do dela ima samo eno dobro stran in ta je v tem, da na ta način dobi delo tudi mnogo naših ljudi, ki bi ga drugače ne dobili. Upamo pa, da se bo delo v splošnem odprlo in da bo prenehalo tudi podkupovanje pri iskanju. — Dopisnik.

IZSELJENISKI KONGRES,

ki se je vršil lani v Sarajevu, je razpravljalo o nekaterih zelo zanimivih in važnih stvareh, ki se tičejo nas izseljencev. Med drugimi predlogi, ki so bili stavljeni na tem kongresu, so zlasti važni:

1. **Zboljšanje konzularne službe.** V vsakem kraju, kjer je večje število naših izseljencev, mora imeti država svojega konzula. Če se radi finančnih razmer ne more

nastaviti pravih konzulov, naj vlada poskrbi vsaj za častne konzule.

2. **Recipročne delavske pogodbe.** Nasi izseljenci v sedanji krizi bridko občutijo posledice, da se ni o pravem času sklenilo z raznimi državami recipročnih pogodb. Nezaščiteni izseljenci sedaj stradajo, industrijska podjetja jih odpustajo prve, od držav ne dobe podpore za brezposelne, tako jih vračajo domovini. Kongres je prosil vlado, naj reši, kar se rešiti da. Nastel je celo vrsto držav, kjer biva veliko naših ljudi, s katerimi pa nimamo te pogodbe. Saj je celo s prijateljsko Francijo nimamo, ne s Severno Ameriko, in z Argentino.

3. **Izseljeniški državni fond.** Iz izseljeniških taks, katere so plačali izseljenci pri odhodu iz domovine, se je zbral takozvani »Izseljeniški fond«, okrog 34 milijonov dinarjev. Iz tega fonda so se dovolila razna posojila. Kongres se je postavil na stališče, da je ta denar izseljencev in bi se smel porabiti izključno za izseljence in njih potrebe. Zato je pozval vlado, naj poskrbi, da se bodo vsa posojila vrnila v najkrajšem času v ta sklad.

4. **Zaposlitev povratnikov.** Radi zaposlitve naših izseljeniških povratnikov naj se omeje dovoljenja zaposlitve tujih delavcev v državi in naj se daje prednost izselj. povratnikom. Enako naj se daje pri kolonizaciji po državi prednost izselj. povratnikom pred tujci, ki kupujejo sedaj ta posestva, zlasti po Slavoniji.

ZA ZAŠČITO IZSELJENISKIH VLOG.

Pod zaščito Zveze izseljeniških organizacij (Savez izselj. organizacija) se je ustanovila na zadnjem izseljeniskem kongresu v Sarajevu posebna organizacija »Društvo izseljeniških vlagateljev«.

To društvo ima namen varovati koristi izseljencev, ki so svoj denar iz tujine posiljali v domovino in ga tu ali naložili v denarne zavode ali ga pa posodili na posestva ali podjetja.

Sedanja denarna kriza je težko zadela tudi naše izseljence. Dokler so zaslužili, so pridno varčevali, da bi imeli za stara onemogla leta ali za čas bolezní ali brez-

da nihče ne otre mi solz;

le vzemi materin poljub, zato pa daj, daruj mi duše grešnikov...«

Tako je prosil naš Mihael. In že mu je Bog namenil številnih duš. Te duše pa ga niso pričakovale v rudokopih in tovarnah v Belgiji, ampak v — krvaveči Mehiki.

3. Poslednja priprava na boj in pot na bojišče.

Preden je zapustil evropsko celino, ga je pa doletela še izredna sreča, da je mogel obiskati svetovno znano božjo pot Lurd in se pri prebl. Devici oborožiti za nadaljnji boj, ki ga je čakal v domovini.

Pot v Lurd mu je plačal nek prijatelj. S te božje poti so mu ostali najlepši spomini. Saj jih popisuje v pismu iz Pariza: »Zares morem reči s Simeonom: Zdal odpuščaš, Gospod, svojega služabnika v miru! Nikdar ne bom zaničal, da je bil večrajnji dan eden najsrečnejših, kar sem jih kdaj doživel! Ko sem dospel v Lurd, sem naenkrat začutil posebno pomoč moje lju-

be Matere. Maševal sem dalje časa kakor po navadi, zakaj priporočal sem dolgo vrsto lastnih in tujih zadev Bogu in Mariji. Potem sem šel k votlini. O votlina, ta majhen košček nebes, kjer sem videl Devico, ki mi je napolnila dušo z neizmerno srečo, globoko tolažbo, nebeskim veseljem! Zares, vse to sem globoko občutil, toda tega ne morem povedati. Kako dolgo sem klečal, ne vem, dasi drugače komaj pet minut zdržim na kolenih. Ob 10. uri sem šel zajtrkovat in se ob pol 11. vrnil k votlini. Ne vprašajte me, kaj sem tam govoril in delal; ne vem. Ob 3. popoldne je stopil k meni duhovnik in dejal: »Ako boste še nadalje klečali, boste omedleli; svetujem vam, pojdite h kopelem! Zakaj je tako govoril? Kako sem izgledal? Ne vem. Vem samo, da sem klečal pri nogah svoje Matere in da sem v globini svoje duše čutil njeno blagoslovljajočo bližino... Delal sem pač, kar so delali vsi drugi: pel sem, molil sem, poljubljal sem zemljo, z razprostrtima rokama

sem klical našo ljubo Gospo. Ob pol 5. sem moral zopet na vlak.

Bil sem torej v Lurdu... Obiskal nisem Kalvarije, videl nisem reke Gave; ne bi mogel povedati, kakšna je od zunaj bazilika in kaj je v njej. In vendar sem bil v Lurdu. Iti tja, pomeni zame: srečati tam svojo Mater, govoriti z Njo, moliti k Njej. Dobil sem jo, govoril sem z Njo in molil sem k Njej.

Moj križ sedaj ne bo tako težak kakor sem pričakoval; blažena Devica mi je to povedala. Res, zelo mučno je zame, ki sem ves strl, da moram sedaj v Mehiko brez zdravja, brez dovršenega studija, pa bom moral tam gledati, kako nasprotniki sv. vere mojo ubogo domovino pustošijo. Tam ne bom našel več svoje matere, svete žene, ki ji dolgujem življenje in koje smrt še vedno objokujem, dasi sem se vdal v božjo previdnost. Toda Devica lurska mi je vlila poguma!«

24. junija se je vkrcal na ladjo z imenom »Cuba«. Bil je poln poguma in poln

poselnosti. Ker so bolj zaupali svoji domovini kakor tujini, so pošiljali te prihranke domov v naše denarne zavode. Nekateri so denar tudi posodili svojim domačinom ali raznim podjetjem ali znanim gospodarjem v domovini.

Sedaj je prišla kriza, izgubili so delo in zahtevajo denar nazaj. Toda denarni zavodi imajo moratorij in niso dolžni vlog izplačevati vlagateljem, kolikor zahtevajo, temveč samo mesečno ali tedensko kake male vsote. Če so posodili na posvetstva, pa štiti kmeta zakon za zaščito kmeta in ta ni dolžan vrniti posojila, ako noče. Tako so prišli tudi izseljenci v velike težave. Dasi imajo dovolj prihrankov za ta čas, vendar morajo stradati. Kajpa da je to vzbudilo v njih veliko nevoljo in se bridko pritožujejo. Vse naše izseljeniške organizacije dobivajo neprestano grenke pritožbe in prošnje za posredovanje. Vendar posamezna organizacija ne more veliko pomagati. Zato se je ustanovilo zgoraj omenjeno »Društvo izseljeniških vlagateljev« in vzelo to zadevo v svoje roke.

Vse izseljence, ki imajo v domovini kak denar naložen kjerkoli, vabimo, da pristopijo k temu društvu potom Družbe sv. Rafaela. Sporoče naj nam svoje ime in naslov, koliko in kje imajo naložen svoj denar in koliko zahtevajo, da se jim izplača. Letna članarina za to društvo znaša Din 10,—, kar je prav malenkostna vsota. Društvo bo posredovalo v Belgradu, da bodo njih vloge zaščitene na poseben način in da se jim bo denar izplačeval, kakor bodo to zahtevali.

JUGOSLOVENSKO DRŽAVLJANSTVO IN DOMOVINSTVO.

(Povzeto po »Koledarju Kmetijske matice« 1933; spisal ravnatelj A. Rupnik.)

Po predpisih jugoslovenskega zakona o državljanstvu, ki je dobil obvezno moč dne 1. novembra 1928, je v naši kraljevini samo eno državljanstvo ter noben naš državljan ne more biti obenem tudi državljan kake tuje države.

Ker mora biti vsak jugoslovenski državljan domovinsko pristojen v eno politično

občino naše države, vodi vsaka naša občina tozadevno posebno evidenčno knjigo o svojih domačinih, t. j. osebah, ki so v občino domovinsko pristojne.

Uradna potrdila glede jugoslovenskega državljanstva pa smejo izdajati državljanom le pristojna sreska načelstva. Le-ti državni uradi izdajajo državljanom po zakonu predpisane državljske izkaznice.

Pridobitev državljanstva.

Jugoslovensko državljanstvo se pridobi po pokolenju, t. j. z rojstvom, ali pozakonitvijo.

Po rojstvu so državljani naše kraljevine zakonski otroci naših državljanov in nezakonski otroci naših državljanek, in sicer ne glede na rojstni kraj otrok. Po pozakonitvi pa se smatra za jugoslovenskega državljana nezakonski otrok našega državljana in tuje državljanke, ki je bil pozakonjen, predno je dosegel 21. leto starosti.

Enako se pridobi naše državljanstvo z rojstvom na ozemlju naše kraljevine, tako da je otrok neznanih staršev, rojen ali najden pri nas, naš državljan dotlej, da naša politična oblastva ugotove otrokove starše in njihovo državljanstvo.

Z omožitvijo si pa pridobi tuja državljanica jugoslovensko državljanstvo, ako se poroči z našim državljanom, toda le v primeru, da si pred sklenitvijo poroke s posebno izjavo ni pridržala svojega tujega državljanstva po pokolenju.

Končno se pridobi naše državljanstvo z naturalizacijo, in sicer rednim in izrednim potom.

Izguba državljanstva.

Pri izgubi državljanstva je najvažnejše dejstvo, da sledi izgubi državljanstva tudi izguba domovinstva.

Ako naš državljan, ki je dovršil 21. leto starosti, zadosti svoji vojaški obveznosti ter nima odprtih kazni in ni v preiskavi, dalje ni v zaostanku s plačili davkov ali denarnih kazni in ni aktiven državni — vojaški ali civilni — ali samoupravnih teles uslužbenec itd., lahko s pismeno prošnjo doseže izpust iz našega državljanstva. Izpust je pa pravnoveljavna le v primeru, ako si odpuščenec pridobi tuje državljanstvo, ali trajno v inozemstvu sta-

nuje, ali se tekom enega leta po izpustu iz državljanstva izseli iz naše države.

Z omožitvijo izgubi naše državljanstvo jugoslovenska državljanica, ki se poroči z inozemcem, torej tujim državljanom, in sicer le v primeru, da si državljanica z izjavo, podano pred poroko, ni pridržala našega državljanstva, ali če si ni po zakonih moževе domovine pridobila tujega državljanstva.

Naš moderni zakon o državljanstvu torej dopušča, da volita naša državljanica ki se poroči s tujim državljanom, in tuja državljanica, ki se poroči z našim državljanom, svojo državljsko pripadnost sami. Navedeni pa morata podati pred poroko izrečno izjavo, da obdržita svoje predporočno državljanstvo. Ako pa naša ali tuja državljanica pred poroko te izjave ne poda, sledi po predpisih našega zakona o državljanstvu po izvršeni poroki v državljanstvo svojega zakonskega moža, seveda v primeru, da državljski predpisi tujih držav naši zgoraj navedeni državljski tuje državljanstvo sploh priznajo.

Prav tako načelo glede samoodločbe žen v zadevi njihove državljske pripadnosti po poroki zastopa tudi stalni odbor ženskih organizacij pri Društvu narodov v Ženevi, katerega načela pa pravni odbor Društva narodov ni osvojil.

Nasprotno je navedeni pravni odbor pravkar priporočil brezpogojno ratifikacijo konvencije o popolni odvisnosti ženskega državljanstva od moževеga, češ, da je — poleg drugih razlogov — mogoče obdržati rodbinsko enotnost le dotlej, — dokler je materialni skrbnik svoje rodbine mož.

Enako kot v zgoraj navedenih primerih izgubi naše državljanstvo s pozakonitvijo nezakonski otrok naše državljanke in tujega državljana, kateri otrok je pa na dan izvršene pozakonitve mlajši od 21 let. To pa ne velja za pozakonjeno hčer, ki je na dan pozakonitve poročena.

Z lastno odpovedjo izgubi državljanstvo jugoslovenski državljan po pokolenju, ki je bil rojen v inozemstvu ter tam stalno živi. Le-ta pa mora podati svojo odpoved v treh letih po dovršenem 21. letu starosti ter mora tudi dokazati, da ga smatra

veselja. Tudi na krovu je goreče misijonaril. Dne 7. julija je stopil na suho brez vsake težave.

4. Na bojišču.

Ko je oče Pro stopil na domača, njemu tako draga tla, je nad vso deželo viselo težko ozračje, polno napete negotovosti. Predsednik Calles je izdal ukaz, da se začno proticerkveni zakoni z 31. julijem strogo izvajati. Škofje so nato odredili, da se z istim dnem ukine po vseh cerkvah služba božja. Tedaj so se začele polniti cerkve in so ostale polne podnevi in ponoči. Tisoči in tisoči so še hoteli prejeti svete zakramente.

Potem je prišel 31. julij. Sveto Resnje Telo so odnesli iz tabernakljev, zvonovi so umolkneli. Bilo je kakor na veliki petek. Le na skrivnem, v neprestani nevarnosti so mogli duhovniki deliti zakramente, na skrivnem so jih prejeli verniki.

O tem tistem junaštvu piše o. Pro sam: »Strašna preizkušnja, ki jo doživljamo, je

samo pomnožila četo vztrajnih vernikov in nam dal mučencev, že štejemo med njimi 20 mladih mož...«

Na katero mesto na bojišču je božja previdnost postavila o. Pro-ja? Kakšno nalogo mu je odkazala? Kot dober vojščak Kristusa Jezusa (2 Tim 2, 3) se je boril ondi, kamor ga je klicalo največ duš. Z gorečnostjo svete ljubezni je prijel vsako delo.

Predvsem je organiziral tajna zbirališča za prejemanje sv. obhajila. Sam piše: »Ko je javna služba božja po cerkvah prenehala, sem organiziral evharistične postaje — tako bi jih imenoval — in določil več krajev, kjer bi delil sv. obhajilo. Za prvi petek v mesecu sem jih določil več. Zadnji petek sem obhajal 1200 obhajalcev.« V drugem pismu poroča: »Vsak dan delim sveto obhajilo 200 do 300 osebam. S tem imam opravka do 8. ure, neglede na spovedi.«

Taka služba božja se je vršila ob zgodnjih jutranjih urah v »gornji izbi« (Apd 1,

13), na skritem kraju. Tiho so prihajali verniki od vseh strani iz vseh stanov in pričela se je sv. maša. Zvonček se ni oglašil, čula bi se bila šivanka, ko bi padla na tla. Vsak trenutek so se mogla odpreti vrata...

Vzporedno je o. Pro pričel tudi z duhovnimi vajami. Vodil jih je celo vrsto v mestu, v predmestjih in tudi na deželi. Pogosto so se začenjale, ko se je komaj svitalo. Imel je tudi duhovne vaje za skupino uradnikov in učiteljev. »Bilo jih je okoli 80: možje prostodušni, živahni, ki se niso bali nikogar, tudi ne vruga. Povem vam, bilo mi je, kakor da bi potil črnilo. Tako bogato sem bil poplačan, ko sem videl, kako so vsi pristopili k obhajilni mizi, in sem lahko naštel dober tucat korenitih spreobrnjenj... Lahko bi bil z roko tipal božjo milost: Bog sam je spreobračal srca... Blagoslovljen bodi Bog, moj Oče, ki je tako dober!«

Često je imel duhovne vaje celo ponoči. Vodil jih je tudi na več krajih obenem isti

država, v kateri je bil rojen, svojim državljanom, dočim izgubi naše državljanstvo z odvzemom jugoslovenski državljan, ki je brez dovoljenja naših državnih oblasti vstopil v vojaško ali civilno službo tuje države in je ostal v njej v kljub pozivu našega ministrstva notranjih poslov, naj tujo službo zapusti.

Naš zakon o državljanstvu določa tudi, da izgube naše državljanstvo zakonska žena in zakonski otroci, mlajši od 21 let, samo, ako so pridobili novo možovo, oziroma očetovo državljanstvo. Ako si pa navedeni tujega državljanstva niso pridobili, obdrže jugoslovensko državljanstvo, dokler se stalno ne izselijo iz naše države.

Končno izgube naše državljanstvo oni državljan, ki žive stalno v onozemstvu, t. j. izven naše države, in po dovršenem 21. letu starosti v dobi 30 let niso izpolnjevali nikakih obveznosti napram svoji domovini.

Zato mora po izvršilni uredbi k našemu zakonu o državljanstvu vsaka naša politična občina meseca oktobra vsakega leta pregledati svojo domovinsko matico, da izbriše take domačine.

Seznam teh svojih 30 let v tujini živčih občinskih domačinov mora vsaka občina meseca januarja nabiti na občinsko desko za dobo 15 dni ter predložiti prepis te objave do 10. januarja vsakega leta pristojnemu sreskemu načelstvu.

Osebe, katere je domovinska občina izbrisala iz svoje domovinske matice, imajo pa pravico v 15 dneh, ko so izvedele za izbris, najkasneje pa v petih letih po izvršenem izbrisu, izpodbijati izgubo državljanstva. Ako pa le-te osebe dokažejo, da so izpolnjevale poslednjih 30 let kake obveznosti napram naši državi, mora odrediti pristojna banska uprava, da se iznova vpišejo v domovinsko matico.

Domovinska pristojnost.

V tesni zvezi z našim državljanskim zakonom je zakon o domovinstvu iz l. 1863. in 1896.

Tudi po predpisih tega zakona je predpogoj jugoslovenskega domovinstva jugoslovensko državljanstvo ter mora biti vsak

naš državljan domovinsko pristojen le v eno politično občino naše države.

Pridobitev domovinstva in sledstvo v domovinstvu.

Po predpisih domovinskega zakona si jugoslovenski državljan pridobi domovinstvo po rojstvu, t. j. zakonski otrok je domovinsko pristojen v občino, v katero je oče pristojen v času otrokovega rojstva, nezakonski otrok pa v občino, v katero je pristojna mati nezakonskega otroka v času poroda, dočim je zakonski otrok, rojen po smrti svojega očeta, pristojen v občino, v katero je bil umrli oče pristojen na dan smrti.

Nesamopraven pozakonjeni otrok pa pridobi domovinstvo v občini, v katero je otrokov oče pristojen ob pozakonitvi.

Nadalje se pridobi domovinska pristojnost v občini s poroko, t. j. zakonska žena je domovinsko pristojna v občino svojega zakonskega moža in v primeru, da zakonski mož spremeni svoje domovinstvo, mu zakonska žena v domovinstvu sledi.

Po smrti zakonskega moža obdrži vdova domovinstvo one občine, v katero je bil mož domovinsko pristojen ob svoji smrti, a si more vdova tudi samostojno pridobiti novo domovinstvo.

To slednjo pravico daje zakonodajalec tudi sodno ločeni ženi, ki obdrži domovinstvo svojega moža, katero domovinstvo je imela na dan sodne ločitve.

Pravice do samostojne pridobitve domovinstva sploh pa zakon zakonski ženi ne prizna.

Ubožna preskrba domačinov.

Po predpisih domovinskega zakona je dolžnost vsake politične občine skrbeti za svoje delanezmožne, ubožne in onemogle domačine, ki žive v občini ali kjerkoli v državi ali inozemstvu. To pa le v primeru, ako le-ti ubožci nimajo svojcev, ki so po zakonu dolžni skrbeti zanje.

Civilnopravno so dolžni skrbeti v primeru ubožnosti in onemoglosti zakonski mož za svojo ženo in obratno ter otroci za svoje starše in obratno.

Svojim ubožnim in onemoglim domačinom mora domovinska občina v primeru

dokazane potrebe dajati izredne ali stalne denarne podpore ali stan, prehrano, obleko itd. ter v primeru bolezni zdravniško pomoč, zdravila itd.

Glede načina preskrbe ubožnih domačinov po tozadevnih predpisih domovinskega zakona odloča le domovinska občina sama ter si občinski ubožec ne more izbirati načina ali vrste podpore ali preskrbe, ki mu jo mora po zakonu nuditi občina.

Kakor svojim ubožnim domačinom, mora vsaka politična občina nuditi tudi vsakemu v občini bivajočemu ubožnemu in onemoglemu nedomačinu, ki je domovinsko pristojen v tujo občino, podporo ali preskrbo v naturi ali denarju, in sicer na račun njegove domovinske občine; le-ta pa mora — ako je bila o tem takoj obveščena — povrniti vse izdane denarne podpore ali narasle stroške za preskrbo svojega domačina.

Izdaja državljanskih izkaznic ali domovinskih listov.

Po zakonu o državljanstvu izdajajo državljanom uradna potrdila glede državljanstva, t. j. državljanske izkaznice, le pristojna sreska načelstva, oziroma policijska oblastva.

V primeru, da so dani vsi pogoji, ki jih predpisujeta zakon o državljanstvu in domovinski zakon, mora domovinska občina na prošnjo izdati svojim občinskim domačinom domovnice, katerih izdaje domovinska občina ne sme zavlačevati ali celo odreči.

Po tozadevnem določilu našega taksnega zakona se mora vsako izdano domovnico kolkovati s kolkom Din 20—, kateri kolek plača lastnik izdane domovnice.

HOLANDIJA.

Božja pot in izlet.

Kakor vsako leto, priredimo holandski Slovenci tudi letos romanje v Wittem, od tam se popeljemo z avtobusi v najlepši del našega Limburga v Epen in Slenaeken ob belgijsko mejo, in če bo mogoče, jo mahne-
mo tudi preko meje v Moresnet na slavno belgijsko božjo pot. Drugo naše romanje

dan, seveda vedno z veliko nevarnostjo za predavatelja in za poslušalce. Kako je zmožel to? Vozil se je po mestu »prav eleganten, sedeč na bratovem kolesu, s svačico v ustih, v smrtni nevarnosti zaradi hitro vozečih tovornih avtomobilov«.

Tako je deloval o. Pro ves čas v drugi polovici leta 1926. in v letu 1927, izvzemši čas, ko so ga predstojniki za kratek čas poslali na oddih. Zares delo v bojnem me-
težu, nepretrgano, napeto, izčrpajoče vse sile! Pa ostal je do konca junaški, ne-
ugnán, tak, kakor je stopil na bojišče. Me-
seca avgusta 1927 je zapisal: »Medtem ko vlada ta začasni mir, hitimo spravljat duš-
no žetev. Vedno pa nam je napoti ista tež-
koča: dan ima samo 24 ur! Opravila so
prav tako pestra kakor lepa: poroke luter-
anov in umirajočih krivovercev vseh
starosti in stanov; posvetovanja na Ni-
kodemov način, ko stojte pri vratih straže
za varnost tistih, ki zahajajo k nam; gan-
ljiva prva sveta obhajila; svete maše kot
v katakombah, pri katerih se mašnik ču-

ti ob veri navzočih tako majhnega; spove-
di ponoči in podnevi... Skoro bi si želel
par dni zavora; bi si vsaj nekoliko odpo-
čil... Toda ostal bom pod orožjem, dok-
ler mi božji Poveljnik ne ukaže kaj dru-
gega. Vztrajal bom do konca, ne po svoji
moči, ampak milost božja je z menoj.«

A. Levičnik.

NEKAJ ZA SMEH.

Otroška usta.

Janko pride prvič na deželo.
»Tetka« vpraša nekega dne, »zakaj pa
putke tako strašno vriščijo?«
»Lačne so,« mu pove tetka.
»Ah, kaj,« se odreže Janko, »če so lačne,
naj si znesejo par jajc in jih snedo, pa bo!«

Drobna jajca.

Bila je gospodična, ki je rada prebirala
romane, se naučila nekoliko francoskih
besed, igrala na klavirju in zraven pela
prav čedno. Drugega ni vedela, nego naj-

več še misliti na drago obleko. Kuhinja,
gospodinjstvo, to dvoje ji je bilo neznano.

Pripetilo se je, da se je omožila. Mlada
gospa pride nekoč z deklo na trg. Brž
ugleda precej drobna jajca v košari neke
kmetice ter izpregovori zaničljivo: »Joj-
mine, kako nespametni ste pač kmetski
ljudje! Ali niste mogli drobnih jajc še ne-
koliko dni pustiti v gnezdu, da bi bila bolj
odebelela?«

Vojaška.

Korporal je moštvo telegraf razlagal ta-
kole: »Vidite, to je takol! Kak maček v
Ameriki bi imel tako dolg rep, da bi sezal
sem v Evropo; pa bi jaz temu mačku tu v
Evropi stopil na rep, takoj bi zacvilil tam
daleč v Ameriki!«

Ne bodi sebičen.

Mati: »Slavko, zadnjič si mi napravil
tako veselje, ko si bil prvi v šoli, zdaj si
pa že zaostal!«

Slavko: »Toda, mati! Druga mati si tudi
želi imeti tako veselje!«

se vrši v Kevelaer, kamor pridejo tudi naši rojaki iz Nemčije. Čas se določi pozneje.

Društvene in druge vesti

Znižanje delavskih plač se obeta po časopisnih vesteh. Ravnateljstva vseh tukajšnjih rudnikov so objavila pismo, v katerem odpovedujejo dosedanje določbe glede plač. Govori se o 10% znižanju, kar bo pomenilo zlasti za one delavce, ki trpijo že itak na »Feierschichtih«, jako močan udarec. Vse delavske organizacije so protestirale proti znižanju plače. Če bo kaj pomagalo, bomo videli.

Srebrno poroko je obhajal v krogu svoje vrle družine g. Martin Kužnik, bivši blagajnik Zveze jugosl. društev sv. Barbare, stanujoč v Rumpen, Langenbergkolonija, in sicer dne 31. majnika. Istreno častitamo in želimo še nadalje obilo blagoslova!

Vnet delavec pri jugoslovanskih društvih g. Jožef Hriberšek, dolgoletni predsednik društva sv. Barbare v Brunssumu, se je nedavno vrnil v domovino. Bil je eden izmed onih, ki je vedno zvesto stal na braniku katoliške in narodne stvari ter branil svoje prepričanje in ugled svojega društva, da si je ravno s tem pridobil mnogo odkritosrčnih prijateljev, ki jim je vsem žal, da so ga izgubili. Zlasti ga je odlikovala njegova odkritosrčna moštost. Želimo mu v domovini, da bi si utrdil zrahljano zdravje ter da bi mogel še veliko storiti za katoliško stvar!

Društvo v Brunssumu je dobilo po odhodu g. Hriberškega novega predsednika v osebi g. Franca Pučnik, stanujoč v Rumpen, Pelgrimsweg 7.

S pohištvo onih, ki se vračajo v domovino, so včasih težave, največkrat le vsled nevednosti. V prejšnjih številkah našega lista smo sicer že priobčili in pojasnili vse ono, kar mora vsak vedeti, ki se vrača v domovino. Ker pa mnogi tega gotovo še ne vedo, objavljamo to še enkrat:

1. Državni rudniki plačajo onim, ki niso po lastni krivdi odpušteni, prevoz pohištva do zadnje postaje v Jugoslaviji.

2. Privatni rudniki »Oranje-Nassau« in »Laura« ter »Julia« plačajo prevozne stroške do Ljubljane. (Glej Rafaela 1934, štev. 5.)

3. Kr. konzulat je v svoji vlogi z dne 9. junija 1933 prosil ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja, da se izposluje našim repatriantom brezplačen prevoz pohištva po domovini, t. j. od Ljubljane dalje, pa je prejel pojasnilo, da je železniško ministrstvo tako prošnjo odbilo. Tozadeven odlok je bil objavljen v našem listu 1933, štev. 12.

4. Vsi privatni rudniki so bili tudi obveščeni, da morajo oni, ki se jim plača prevoznina do Ljubljane, za nadaljnje prevozne stroške sami skrbeti.

5. Nekateri odpušteni rudarji so ponudili rudniku, da se pošlje inventar več repatriancev na eden skupen naslov. Zgodilo se je pa, da se tisti, ki je dal pohištvo več rojakov poslati na svoj naslov, ni dovolj brigal, da bi skrbel za nadaljnji prevoz pohištva iz Ljubljane.

6. Odslej se bo na željo naših izseljeniških oblasti pošiljalo pohištvo onih, ki jih repatriira »Oranje-Nassau« ali »Julia« in »Laura«, na naslov ekspedicijske firme

R. Ranzinger v Ljubljani, ki bo skrbela tudi za nadaljnji prevoz iz Ljubljane.

7. Radi carinskega poslovanja tako prepeljanega pohištva posnemamo sledeče podatke po »Izseljeniškem Vestniku« 1934, štev. 3: »Lastnik pohištva mora predložiti carinarnici kolkovano prošnjo za oprostitev carine. Taki prošnji mora biti priloženo uradno potrdilo občine, kjer se je izseljeniški povratnik nastanil — sledeče vsebine:

Podpisana občina potrjuje v smislu razpisa ministrstva financ z dne 27. aprila 1921, C. b. 25.402, ur. list. 56, ex 1921, oz. razpisa z dne 17. julija 1920, št. 45.477, 1. da je g., stanujoč v in pristojen v prispel dne iz 2. da je bil v tujini let, 3. da obstoji njegova družina iz članov, 4. da je v priloženem seznamu navedena hišna oprava in obleka njegova last, katero prevozi iz svojega bivališča iz v in da je rabil in še rabi hišno opravo in obleko v svojem hišnem gospodarstvu ter da je smatrati te stvari za selilno blago.«

8. Kr. konzulatu v Heerlenu se predložijo sezname inventarja, ki jih ta overovi.

Kdo ima pravico do 30 plačilnih šihov, če je odpuščeni? V določbah Mynreglementa stoji, da ima odpuščeni rudar, ki je brez vzroka odpuščeni, pravico do 30 plačanih šihov. Nekateri so smatrali, da so sedanji odpusti, ki jih navajajo rudniška podjetja kot posledico krize, zadosten razlog, da je rudnik dolžan plačati onih 30 šihov. Z zadego se je bavil Schijdsgerrecht (razsodišče med delodajalcem in delavcem) ter razsodil, da je kriza sama dovoljni vzrok za odpust in da torej oni, ki so vsled krize odpušteni, nimajo pravice do onih 30 plačanih šihov. Pač pa se zgodi, če je bil kdo iz katerega drugega vzroka odpuščeni in išče svojih pravic preko tega Schijdsgerrechta, da mu isti tudi prisodi onih 30 šihov, ki mu jih potem rudnik tudi plača. Državni rudniki pa dajejo v izjemnih slučajih onim, ki so bili dobri delavci in ki so odpušteni radi krize, majhno odkupnino, ki se ravna po družinskih in socijalnih razmerah posameznika in znaša od 50 do 150 gold. Do te podpore pa nihče nima stroge pravice, temveč jo daje rudnik popolnoma prostovoljno v posameznih slučajih.

V Perzijo je že odpotovalo nekaj naših rojakov. Obljubili so pred odhodom vsi, da bodo takoj pisali, ko pridejo tja, vendar se le malo sliši o njih. Iz nekega poročila posnemamo, da je tam za naše ljudi precej težko: neznosna vročina in malarija jih zelo muči, tudi zaslužek ni tako sijajen, kakor so si obetali. Pri nekem avstrijskem podjetju, ki dela novo železnico, se baje zasluži nekaj več, pri italijanskih pa manj. Perzijski konzulati so ustavili izdajanje vizumov, ki ga je prej lahko vsak dobil. »Izseljeniški Vestnik« svari, da mora imeti vsak, ki bi hotel oditi v Perzijo, delavno pogodbo delodajalca, ki jo pa mora perzijski konzulat overoviti.

V Jugoslavijo se bo organiziralo tudi letos v jeseni potovanje. Vodila ga bosta g. Ivan Novak, Roebroekerweg 37. b. Heerlerheide in Mihael Štrucelj, Kamp-

str. 104. Heerlerheide; tako je sklenil odbor Zveze na svoji seji 3. junija. Natancen čas se določi še pozneje. Stroški bodo približno enaki, kakor lani.

Petletnice obstoja društva sv. Barbare v Hoensbroeku dne 8. julija se udeležijo vsa društva sv. Barbare, ki so včlanjena pri Zvezi.

Razstavo našega izseljeniškega življenja in gibanja priredi meseca avgusta pod okriljem Zveze jugosl. društev sv. Barbare blagajnik te Zveze g. Rudolf Selič. Ista razstava se priredi letos tudi v domovini, in sicer po vsej verjetnosti o priliki ljubljanskega velesejma v Ljubljani. Na tej razstavi bomo imeli priliko videti v slikah, skicah, zastavah itd. vse naše izseljeniško življenje od začetka priseljevanja do danes. Lepo in hvalevredno delo, ki se ga mora veseliti vsak izseljenec!

Materinski dan v Hoensbroeku je priredilo tuk. društvo dne 27. maja za našo izseljeniško kolonijo. Ob 4. uri pop. smo imeli pete litanije Matere božje v župni cerkvi, pridigal je p. Teotim. V patronatu je nato nastopila naša šolska deca pod vodstvom gdčne Azmanove z mikavnim sporedom: deklamacije, pesmi in igrice so se vrstile, da je bil čas kar prekratek. Tudi dekliški krožek iz Heerlerheide in Brunssuma nas je razveselil z venčkom narodnih pesmi. V lepih besedah je nato opisal pomen materinskega dne in materino ljubezen g. Selič. G. Oberžan pa je povedal o ljubezni našega naroda do božje Matere. Navzoča sta bila tudi tuk. domača duhovnik. Z zadovoljstvom in hvaležnostjo do naših slovenskih mater smo zapuščali dvorano.

V Nieuwenhagenu je umrl 4. aprila Tit Škrabanja, ki je pet let bolehal na jetiki. Pokojni zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok. Naj počiva v miru! Hvalevredno je, da so naši rojaki v največji stiski tako radi priskočili na pomoč trpeči družini Škrabanjevi. Posebna hvala še družinama Teršelič in Videc ter Ivanu Pezdevšek, ki je nabral okrog 50 gold., da se je s tem pomoglo trpeči družini iz največje stiske.

Knjižnica v Nieuwenhagenu se nahaja pri Ignacu Pele, Kerkstr. 55; nad 200 knjig imamo, odškodnina za posojeno knjigo dva in pol centa.

Pouk na tečajih jugoslovanske dece konča glasom tozadevne odredbe prosvetnega ministrstva dne 28. junija. Otroci morajo vrniti posojene jim šolske knjige, nakar dobe šolska spričevala.

Lutterade. Družinsko veselico je priredilo naše društvo dne 15. aprila. Na sporedu je bila šaljiva pošta, tombola itd. Društvo je plačalo članom 50 l piva. — Mesečnega zborovanja 6. maja se je udeležil tudi blagajnik zveze ter nam položil lepe besede na srce, za kar smo mu vsi zelo hvaležni. Tukajšnja deca je pod vodstvom izlele učiteljice priredila materinski dan dne 13. maja v katoliškem domu. V najlepšem številu smo se starši odzvali vabilu svojih otrok ter z zanimanjem sledili igri »Roka božja«, ki so jo igrala dekleta iz Brunssuma in Heerlerheide. Najlepša hvala gdčni Azmanovi za ta lep dan! — V domovino se je po daljšem bolehanju vrnil Ivan Mavc. — V Perzijo sta odšla Anton Zele in Ivan Kovarčič.

Pozor! V roke nam je prišla neka okrožnica, v kateri se opozarja pred nekim Slovencem — sumljivo osebo, ki na nepošten način izvablja iz ljudi denar ter pravi, da jim bo pomagal pri raznih posredovanjih!

Zanimiva je statistika, ki so jo objavili Holandci glede odpuščenja rudarjev, pri posameznih rudnikih tekom zadnjih dveh let. Odpustili so rudniki Dominiale 18%, Willem Sophia 9%, Laura 27%, Julia 23%, O. N. I. 19%, O. N. II. 14%, O. N. III. in IV. 27%, Wilhelmina 18%, Emma 4%, Hendrik 17% svojih delavcev; vsega skupaj je na vseh rudnikih tekom dveh let izgubilo nad 5000 rudarjev svoj zaslužek. Danes dela na vseh rudnikih še okrog 32.000 rudarjev.

Zanimivo je tudi, koliko je bilo lani »Feierschichtov« na posameznih rudnikih: največ na O. N. I. namreč 67, na vseh drugih O. N. nad 60, kakor tudi na Lauri 63, najmanj pa državnih rudnikih Emma, Hendrik in Maurits, namreč le 4.

BELGIJA.

Petletnica društva sv. Barbare v Eysdenu.

Proslava je bila vredna svojega društva in izraz dela odbora, ki vodi danes društvo.

Dne 20. maja — na binkoštni praznik — smo se zbrali v prostorih g. Brečkota, odkoder smo skupno odkorakali v cerkev, kjer je opravil slovensko službo božjo pater Preac S. J. iz Leuvena. Med službo božjo je pel slovenski pevski zbor pod vodstvom g. Hribarja. Slovenska beseda, slovensko petje, so privabili menda vse Slovence iz Eysdena v božji hram, ki ni mogel sprejeti vseh pod streho, tako da jih je stalo mnogo zunaj med službo božjo. Domači g. župnik je rekel: »Neverjetno, koliko neznanih obrazov sem danes videl.« — Slovenci se pa ne čudimo. Verni smo in željni domačega jezika! Vse drugače se poglabimo v molitev, če nas uvede v pobožnost domača beseda.

Po sv. maši smo zopet odkorakali v dvorano h g. Brečkotu, kjer je bil razhod.

Popoldne ob 2. uri je bila slavnostna seja društva, ki se je udeležil tudi izseljeniški delegat g. Aleksander Spahić, dalje pater Preac in izselj. učitelj g. Stoviček. — Predsednik g. Franc Jelovšek je v prišernih besedah orisal delovanje društva v preteklih petih letih, nato so govorili še gg. Globevnik ter Brečko. Gostje so želeli društvu tudi v bodoče največ uspeha pri lepem delu, ki ga vrši v tujini, katero delo pa je večkrat zelo težko, toda oni, ki se trudijo, morajo imeti to zavest, da je to delo ljubezni do bližnjega in narodnega ponosa.

Po slavnosti se je razvila prosta zabava, ki je bila prežeta lepe slovenske pesmi. Ob koncu nas je tudi fotografiral slovenski fotograf g. Černjak. Slike so prav lepe — lep je pa tudi spomin na ta dan!

Eysden.

Nesreča je zadela predsednika tukajšnjega društva sv. Barbare g. Jelovška. V jami mu je padel kamen na desno roko in mu zdrobil kost na prstu. Nevarnosti sicer ni, pač pa se mora lečiti najmanj mesec dni v domači oskrbi.

Temeljni kamen za novo cerkev v cité so blagoslovili dne 3. junija, katere proslava so se udeležila vsa katoliška društva.

Šolski otroci pripravljajo slovensko igrico tridejanko »Desetnik in sirotica«, ki jo žele prirediti koncem junija za sklep šolskega leta.

Jugoslovansko del. podporno društvo je izgubilo dva svoja pridna društvena člana. V domovino je odpotoval dne 26. aprila g. Jožef Zajc. Dolga leta je požrtvovalno deloval v društvu, zato ga bomo zelo pogrešali. Želimo mu sreče in zdravja v domovini. — V bolnici Augree je pa umrl naš podpredsednik Franc Mlakar, star šele 40 let. Dalje časa je bolehal na pljučih. Pokopan je bil v Augree. Društvenikom je zelo žal, da se radi oddaljenosti niso mogli udeležiti pogreba polnoštevno. Zapušča žalujočo vdovo. Počivaj v miru, dragi Franc!

Zwartberg.

Igro »Čarodejna brivnica« je uprizorilo tuk. društvo sv. Barbare dne 7. maja v splošno zadovoljstvo. Režiral je g. Stoviček. Tej igri so dodali še naši rojaki iz Winterslaga svojo tridejanko »Za srečo v nesrečo« ter Eysdenčani burko »Kakršen gospod, takšen sluga«. Med odmori so peli pevci iz Waterscheia in Eysdena pod vodstvom g. Hribarja. Igra »Za srečo v nesrečo« je sicer prikladna za božično dobo, je pa tako poučna in resnična, da se jo lahko uprizori kadarkoli — in vedno rodi zaželen uspeh. Marsikomu so pri tej igri stopile solze v oči, ko je gledal v tej živi sliki svoje resnično življenje ali življenje koga drugega, ki je končal še huje, da ni dočkal niti, da bi položil svoje trudne ude v domačo grudo... Winterslaščani so podali ta motiv tako ganljivo, da jim moramo iskreno častitati! Da nismo šli potrhtih src iz dvorane, je režiser g. Stoviček nastopil še s svojimi igralci z burko »Kakršen gospod, tak sluga«, kjer je sam igral vlogo Maticke. Tudi sedaj so tekale solze — smeha in radosti! Tako bi moralo biti naše življenje. Saj sta smeh in zadovoljstvo pol življenja — tako se vsaj pravi. Pri nas v tujini pa skromen ocvirek! Glavno pa je, da je vsa proslava izpadla v splošno zadovoljstvo. Želimo le to, da bi še večkrat prišlo do takih skupnih nastopov, kjer si drug drugemu tako radi pomagamo. Vsem igralcem, pevcem in učitelju g. Stovičku se tem potom naše društvo še posebej zahvaljuje za vse ono, kar so nam nudili. Predsednik Drnovšek.

Popravek. Uredništvo s tem obžaluje, da se je vrnila v zadnji številki našega lista prav neljuba pomota, ko smo namreč poročali, da je umrl v Zwartbergu I. Umek, kar pa ne odgovarja resnici. Uredništvo s tem ne zadene nobena krivda, ker je dobilo napačno informacijo. Te vesti pa nam ni poslal g. Stoviček, temveč popolnoma druga oseba, proti kateri pa žal ne moremo nastopiti. Vljudo prosimo, da se oprosti tej neljubi pomoti.

V bolnici v Antwerpnu je preminul dne 27. aprila g. Filip Močnik, doma iz Cerknja pri Gorici. Naj počiva v miru!

Velika rudarska nesreča se je dogodila 16. maja v premogovniku Patourage pri Monsu. Vsled plinske eksplozije je bilo smrtno ponesrečenih 40 delavcev, drugi dan se je ponesrečila tudi rešilna ekspedicija, ki je obstojala iz 20 rudarjev in enega inženirja. Komaj je bila rešilna ekspedicija

dobro v rovu, je plin na novo eksplodiral in zasul reševalce. Vseh smrtnih žrtev je bilo 53. Ne vemo ne ure ne dneva!

Šolski pouk na jugoslovanskih šolah konča po določi jugoslovanskega prosvetnega ministrstva koncem junija.

FRANCIJA.

Severna Francija.

Delavska pogodba. Leta in leta se bori jugoslovanski delavci v Franciji za pogodbo med našo državo in Francijo. Vedno moramo slišati pri francoskih oblastih odgovor: Vi Jugoslavlani nimate te in te pravice, ker vaša država nima delavske pogodbe s Francijo. Naše izgube gredo v stotisoče frankov, ne glede na grenko zavest, kako bi naša država, ki živi s Francijo v takem prijateljstvu, ne mogla doseči te ugodnosti za svoje ljudi. — Te dni pa bremo v časopisih, da je v zadnjem času to dosegla Češko-slovaška država za svoje delavce v Franciji. Ti bodo uživali iste pravice kot francoski delavci. Torej je še čas. Naj se vendar potrudijo merodajni krogi, da pridemo do svojih pravic. Zahtevati od nas samo patriotizem, ne da bi se za nas kaj skrbelo, razun da smo molzne krave, ki naj pošiljajo denar domov, je malo prevelika zahteva. Francoski kapital žanje lepe dobičke od naših žuljev in dela še večje dobičke v svojih rudokopih po Jugoslaviji. Mala protiusluga v obliki poštene delavske pogodbe bi bila vsekakor umestna.

Kratko poročilo zveze jugosl. društev. Zveza jugoslov. društev severne Francije je imela svoj občni zbor 4. marca. Čeprav kriza močno ovira društveno delovanje, so vendar društva veliko storila za naše izseljence. Tako je izplačalo n. pr. društvo sv. Barbare v Sallaumines podpore 3860 frs v letu 1933, društvo sv. Barbare v Bruay 3792 frs, društvo v Vendin-le-Vieil 1568 frs. Občni zbor je z obžalovanjem vzel na znanje, da davno obljubljene pogodbe s Francijo še ni. Zvezni odbor.

Lievin.

Delavske razmere. O teh ne moremo nič veselega poročati. Kakor po drugih kolonijah smo tudi tu v vednem strahu za delo. Odpuščajo nas sicer še ne, ali priganjanje k delu je postalo že skoro neznosno. Veliko naših so premestili iz jame k zunanemu delu, da izpraznjujejo kamernje iz vagonov. To delo je zlasti vsled slabega vremena težko in zaslužek manjši nego v jami. Kot bi nas hoteli prisiliti, da bi sami pustili delo in odšli domov. Nekateri so to tudi že storili, a večina smo kot duše v vica prisiljeni trpeti, ker kam naj gremo z družinami, kje naj dobimo delo in kruh v teh težkih časih.

Šmarnice. Tudi letos smo imeli vsak dan šmarnično pobožnost. Vsak večer je bila naša kapelica polna, in malokdaj nam je tako od srca šla stara Marijina pesem: Marija k tebi uboge reve... kot ravno letos, ko je naša edina nada še pomoč od zgoraj.

Romanje na Loretto. Naše letošnje romanje na Loretto bo drugo nedeljo v juliju, dne 8. julija. Pridite tudi letos kot

prejšnja leta iz vseh kolonij v obilnem številu na ta prijazni griček počastit Mater božjo. Pred sv. mašo, ki bo ob 11., lahko opravite tudi sv. spoved.

Bruay-en Artois.

Materinski dan. Kakor prejšnja leta je tudi letos priredila Rožnenska bratovščina s sodelovanjem društva sv. Barbare materinski dan. Kako se je ta proslava priljubila vsem brez izjeme mišljenja, je pokazala tako velika udeležba, kot jo nismo imeli pri nobeni drugi prireditvi.

Marsikateri materi se je porosilo oko, ko so naši mali v mnogih krasnih deklamacijah povedali, kako jih imajo radi in kako so jim hvaležni za vse njihove dobrote. Pozabili niso tudi svojih očetov, ki jim s težkim rudarskim delom služijo kruh.

Jako je dopadla otroška igra: Desetnik in sirotica. Kdo bi ne bil vesel naših otrok na odru, ki je zanje tudi dobra šola za njihov materin jezik.

Peli so mali in veliki več lepih narodnih pesmi. Vmes pa je pridno svirala naša mlada slovenska godba, da je bilo veselje.

Prisrčna hvala vsem, ki so tako požrtvovalno pripomogli, da je letošnji materinski dan tako lepo uspel!

Strahovi. Ko smo bili majhni, smo se bali nočnih strahov. Sedaj nas je pa strah celo po dnevi. Ta strah hodi okoli po naši koloniji, ker se bojimo, da bi tudi nas ne zadela ista usoda kot brate Poljake, ki so jih začeli odpuščati od dela. Nekateri so v tem strahu videli že cele trume Marokancev, ki bi naj nas nadomestili v rudniku. Saj veste, da ima strah velike oči. Hvala Bogu, da je bil ta strah za enkrat še tak, kot so po navadi strahovi, ki so po sredi votli, okrog kraja jih pa nič ni. Da bi le še za naprej vsi strahovi taki ostali.

Aumetz.

V maju se je poslovil predsednik Slovenskega delavskega društva g. Franc Pišlar. Zaželel si je po desetih letih domače zemlje, kjer se misli za stalno naseliti. Društvo ga bo zelo pogrešalo, ker se je zanj veliko trudil; kar težko bo najti primerne naslednika. Nekateri so mu bili malo zavistni, ker si je nekaj frankov prihranil. Žal jim je, da jih še sami niso. Priznati je treba: mnogi so imeli priliko, pa so živeli preveč po zidarsko. O teh veli pregovor: poleti ni zanje nobena prata predraga, pozimi pa nobena hruška pretrda.

Kriza se je nekoliko potuhnila. Zopet se dela vse dni v tednu. Najbolj se to pozna v gostilnah, ki so zopet malo bolj oživele z veselimi pivci. Baje je gostilna najbolj varna hranilnica. Banke propadajo ena za drugo, kdo naj jim še kaj zaupa. Če bo treba kedaj domov brez frankov, nič zato. Doma ima itak vsak po tri hiše: cerkev, špital in arest.

Tu je zadela neka srečka 100.000 fr. V upanju, da se bo sreča še kaj oglasila, zdaj kupujejo srečke kar na debelo. Kdor ne zmore cele, pristopi v družbo in vplača primeren delež. Nekateri imajo delež na petih ali celo na več krajih. Ni šment, da se ne bi nič zadelo. Če ne bo krava, bo pa tele. Kdor zadene, naj si prej srečko dobro ogleda, če ne, se mu utegne zgoditi, kakor nekim Poljakom. Štirje so mislili, da

imajo en milijon takorekoč že v žepu in so zato brž odpovedali delo in pili tri dni od veselja. Zapeljali so se v Paris dvignit milijonček, tam so jim pa povedali, da serija srečke ni prava. Potem jih pa baje še na delo niso več marali nazaj sprejeti.

Precej jih je še, ki so pozabili o Veliki noči okrepiti svojo dušo s sv. zakramenti. Tem se sporoča, da je v Aumetzu za sv. spoved g. izselj. duhovnik na razpolago vsako nedeljo ob pol osmih zjutraj, na Marini pa prav tako vsako nedeljo ob 10. dopoldne. Po maši se tam sprejemajo v popravilo tudi ure vsake vrste: velike in majhne.

NEMCIJA.

Splošne razmere naših rojakov.

V mesecu aprilu se je mudil slovenski duhovnik iz Holandije v dušnopastirski službi nekaj časa v Nemčiji, obiskal več kolonij, spovedoval in delil velikonočne zakramente. Ob tej priliki je obiskal tudi g. Lindiča, predsednika »Zveze društev sv. Barbare«, ki mu je dal sledeča pojasnila o razmerah naših izseljencev tamkaj:

Gospodarske razmere. 1. Pokojnina je bila svoječasno zadostna, prejemal je upokojen rudar 83 do 91 mark mesečno, sedaj dobi po 25 letih dela pri rudniku le še 52 mark, po 30 letih službe pa 56 Rm; to velja za tujce, domačini dobe namreč še 6 Rm več za stanarino. — Pokojnino dobe upokojenci lahko izplačano tudi v domovino, če se vrnejo.

2. Podpora za brezposelne dobe le oni, ki nimajo v družini nikakih dohodkov. Če ima n. pr. oče odrasle sinove in dobiva sam pokojnino, ne dobe sinovi nikake brezposelne podpore. V splošnem velja pravilo: Če so v družini količkaj znosljive gospodarske razmere, ne dobe brezposelne podpore.

Brezposelna podpora se dobiva 24 tednov pri »Arbeitsamtu«. Do te podpore imajo tudi naši rojaki pravico po konvenciji, ki jo je sklenila naša država z Nemčijo. Po tem roku se prejema podpora iz »Wohlfahrtsamta«, do te podpore pa nimajo naši rojaki pravice po konvencijah, temveč le po nemškem zakonu. Znaša pa ta podpora: za samce 3.50 Rm tedensko, 38 Rm za moža in ženo mesečno.

Po konvenciji imajo naši rojaki poleg gori imenovane 24 tedenske podpore še pravico, da se jim štejejo leta, ako se vrnejo v domovino — in to le v svrhu pokojnine.

3. Prevozne stroške v domovino morajo oni, ki se vračajo, sami plačati, to velja za vse upokojence in odpuščene. — Izgnancem, ki morajo zapustiti Nemčijo, plača Nemčija (po svojem zakonu); kupi pa takim izgnancem le osebni vozni listek, prevozne stroške za pohištvo plača nemška država le redkokdaj. Glede izgnancev je treba pripomniti še to, da si nemške oblasti včasih pridržijo pravico, da one, ki dobivajo podporo iz »Wohlfahrtsamta«, izženejo kot »Lästige Ausländer«; taki dobe potem osebne potne stroške poravnane.

4. Glede feieršhtov je različno. V Meerbecku n. pr. se praznuje dvakrat

tedensko, ponekod samo enkrat mesečno, ali tudi nič.

5. Zaslужek se suče tako: Verbauer 6.30 do 6.70 Rm, kopač na premoğu od 7.30 do 8.10 Rm, šleper od 3.60 do 4.80 Rm.

6. Stanovanje stane 22 Rm, 28 Rm in tudi 33 Rm (brez luči).

Društveno gibanje. Pri Zvezi jugosl. katoliških društev sv. Barbare je včlanjenih 43 društev s skupno približno 2000 člani. Zveza ne dobi v primeri z »Zvezo jugosl. podpornih društev« nikake dotacije, oz. podpore od naše države. Le Kr. banska uprava v Ljubljani je poslala pred leti za božični dar za otroke 5000 Din (takrat, ko je dobila deca v Holandiji za svoje šolske tečaje od iste banske uprave šolske knjige).

Delo Zveze in njenih članic je vsestransko: prirejajo se narodne proslave, imajo lepo urejene knjižnice, društva sama organizirajo in vodijo šolske tečaje, pevski zbori skrbijo za lepo narodno pesem, društva dele tudi podpore svojim članom ter vzdržujejo svojo slovensko pisarno pri predsedniku Zveze. Vse to se vrši brezplačno, brez nagrade, iz samega idealizma.

Jako mučen in čuden vtis napravi na vsakega poznavalca razmer naše emigracije v Nemčiji sledeče dejstvo:

Predsednik Zveze jugosl. podpornih društev v Nemčiji, katera Zveza ima precej manj članov, kakor Zveza društev sv. Barbare, in katera podporna društva s svojim delom ne segajo na vsa ona področja kulturnega in socialnega življenja naše emigracije, kakor društva sv. Barbare, dobiva od zunanjega ministrstva Kr. Jugoslavije (po lastni izjavi) mesečno plačo 400 mark, dočim ne dobi Zveza društev sv. Barbare in nje predsednik za vse svoje nesebično delo nikake dotacije ali nagrade.

Žalostna poteza je tudi cepljenje v društenem gibanju. Nesloga je bila in je še vedno težka rana v našem narodu, ki nam je prizadajala že veliko gorja. Pred leti se je precej naših rojakov odcepilo od obstoječih društev in so si osnovali »Alldeutsche Interessengemeinschaft«, ki se je sedaj — ker kot taka ni smela dalje obstojati — prekrstila v »Heimatsstreue Kärntner, Krain- und Steirer« s sedežem v Hambornu. Veliko se jih pa zopet približuje Zvezi društev sv. Barbare in se vračajo nazaj.

Dopis iz Hamborna.

V dneh od 26. do 29. aprila smo imeli pri nas velikonočni misijon za Slovence in sicer v treh farah: pri sv. Johannu sv. Norbertu in sv. Petru. Izseljeniški duhovnik iz Holandije g. Oberžan je bil med nami, žal le premalo časa. Vsak dan smo imeli dopoldne in popoldne slovensko pridigo in pobožnost. Casa za sv. spoved je bilo tudi dovolj. Udeležba je bila precej dobra, vendar bi jih bilo lahko še več, zlasti še, ker je po več letih zopet bil slovenski duhovnik med nami. Z veseljem smo poslušali besedo božjo v domačem jeziku. — V nedeljo pop. smo se zbrali v Kolpingovem domu, kjer nam je slovenski duhovnik orisal življenje naših rojakov v Holandiji in Belgiji. Takoj po sestanku pa se je moral duhovnik posloviti od nas, ker je imel še isti dan pobožnost v Osterfeldu; slovo je bilo res težko.

ker bi ga bili radi še dalj časa imeli med seboj. Upamo pa, da se bo sedaj tudi naše društveno življenje poživilo in da pride drugo leto naš dušni pastir zopet med nas — in da bodo takrat med nami tudi oni, ki smo jih letos pogrešali.

Pozdrav vsem Slovincem v tujini! Društvo sv. Barbare v Marxloch, Hamborn.

V bolnici v Gladbecku je obiskal slovenski duhovnik bolnike: Nežo König, ki biva tamkaj že blizu dve leti, revica zelo trpi, vendar je čudovito udana v božjo voljo in z veseljem prenaša svojo bolezen; dalje se nahajajo tamkaj še Marija Jeretin, Marija Žagar, Marija Kolčan.

SOCIJALNA VPRAŠANJA.

Družinske plače.

Zahteva, naj poročeni delavec ali nameščenec dobiva tako plačo, da bo z njo mogel pošteno preživljati svojo družino, je med temeljnimi zahtevami vseh socialnih delavcev. Moralne važnosti te zahteve ni treba niti poudarjati. Poskusi, da bi tarifne pogodbe delodajalca prisilile, da poročenim delavcem izplačuje družinske doklade, se niso obnesli. Podjetja so namreč poročene metala na cesto in sprejemala v delo samske moči. Dr. Johannes Messner v reviji »Schönere Zukunft« predlaga, naj bi se ta reč uredila tako, kakor so jo začeli urejevati na Francoskem že med vojno. Tam so l. 1917. ustanovili prvo izravnalno blagajno, danes pa imajo take blagajne že vse industrije na Francoskem in v Belgiji. V te blagajne plačujejo delodajalci svoje prispevke po višini izplačanih delavskih mezd (to velja za industrijo), ali pa po velikosti obdelanega zemljišča, kar velja za poljedelstvo. Družinskih dokladov pa ne izplačuje delavcem delodajalec, ampak za ta namen ustanovljena izravnalna blagajna. S tem je odstranjena nevarnost, da bi mogel delodajalec poročenega delavca odpustiti zaradi družinske doklade. Saj bi moral vseeno prav enake prispevke plačevati v blagajno, če bi tudi imel same neporočene delavce. Te izravnalne blagajne izplačujejo potem vsak teden družinskim očetom določene zneske za vsakega otroka do določene starosti. Poleg tega njihove žene dobivajo posebne prispevke ob rojstvu otroka, potem pa tudi ves čas poročniškega stanja. L. 1926. je bilo na Francoskem 184 blagajn z 1.220.000 zavarovanci, kateri so dobivali po 160 milijonov frankov. L. 1932. je bilo že 232 blagajn z 1.228.000 zavarovanci. Njihove izplačane doklade so lani znašale že 342 milijonov frankov. Devet desetlin vsega, kar te blagajne delavcem izplačajo, odpade na družinsko doklado k mezd, ena desetina se izplača za doklade ob rojstvu, dojenju in poročne doklade. Te doklade so po posameznih krajih različno velike. Ponekod dobi delavski oče za prvega otroka 25, drugod pa 50 frankov na mesec, za četrtega otroka ponekod 25, ponekod pa kar 140 frankov. Od l. 1921. imajo take blagajne tudi v Belgiji, kjer jih je 43 pri 3641 podjetjih. V Belgiji snovanje teh blagajn podpira država na ta način, da daje naročila za državne dobave samo tistim podjetjem, pri katerih je taka blagajna ustanovljena. Pokojni Albert Thomas je imel sicer pomi-

sleke proti takim blagajnam, ki imajo več ali manj zasebni značaj ter je poudaril, da bi se moralo socialno zavarovanje od državne strani v tem smislu preurediti. Avstralija in Nova Zelandija sta v tem smislu tudi že začeli delati. Za naše razmere, kjer je socialno zavarovanje že itak zelo obremenjeno in ogroženo, pa dr. Messner priporoča, naj se vpelje pri nas francoski sistem ter pravi: »Ravno zveza z novo stanovsko ureditvijo družbe bo pokazala smer tudi v tem oziru, kako je treba skrb za družinske očete izvesti na stanovski podlagi.«

Stiska sveta in vera.

Liberalizem in marksizem žalujeta na razvalinah sveta: beda toliko milijonov ljudi v vseh deželah je sad gospodarskih nazorov in življenjskega modroslovja, ki niso bili vkoreninjeni v večnih temeljih vere. Sloveči jezuit p. Muckermann piše o tem: »Vsak materialističen nazor prilično zlahkoto premoti ljudi, dokler je vsega dovolj. Kmalu pa je pri koncu svojih sil, če obstanejo stroji in motorji, denar več ne kroži, če so velike luke z ladjami podobne pokopališčem. Podobno se godi tistemu finejšemu materializmu, ki misli, da je delo zadnji cilj življenja. More pač še miriti stroje, dokler je še kaj dela. Ali pa nam ima še kaj povedati potem, ko s stroji obstane delo? — Sedaj je to usoda, ki je zadela milijone. Vsem tem milijonom, ki tako strašno trpe, nimajo materializem, liberalizem in marksizem prav nič več povedati. Že zato je moral materializem pasti. Ura svetovne krize je za vse ljudi, ki so šli za zastavo liberalnega kapitalizma ali pa marksizma, postala ura duhovne krize, duhovne stiske. Sedaj se morajo ozirati po novih zvezdah, ki v menjavi gospodarskih stisk ne zatonejo. Vnovič so morali začeti razmišljati o — človeku! Saj ne more biti res, da bi bil človekov cilj v stvarih, katere so tako minljive kakor plača in sreča. Ta človekov cilj je višji. Mora še svetiti, ko je nebo zemeljskega blagostanja že zatemnelo. In na vsem svetu ga ni, ki bi mogel pokazati tak cilj, kakor le vera. V svitu tega cilja vidim namreč, da gospodarstvo in da delo nista sama sebi namen, ampak da oba služita le višjim namenom. Zmeda v gospodarstvu in v drugih smereh je le od tod, da ljudje v ozkem obzorju materialističnega svetovnega obzorja ne vidijo več, kam v božjem svetu kaka stvar spada. Prav zato je velika mašinerija naše kulture zašla v popoln kaos.«

NA TUJEM.

Po tujem polju fantič gre, težke njegove so noge. In gleda tja čez širno plan svet neprijazen, tuj, neznan, poznal je ceste, vse steze, je hodil svojčas čez polje, poznal je dragi rojstni kraj, zgubljeni, ah, zgubljeni raj.

Po hribočkah hodil je smeje, kjer žlahtne trtice zore, kjer vsak fant poje vam na glas, smehlja se ljubko vsak obraz.

Žanjice zapoje glasno, ko mrak se vleče na zemljo, domov iz polja, njiv gredo v odgovor kosci ukajo.

Zapoje močni glas zvona, zvonov iz vseh kar jih ima slovenska zemlja po vaseh, kar ima cerkvic po vrhah.

Vse take slike se vrste, ko sam čez tuje polje gre. Težko njegovo je srce, doma vse misli se mude.

I. Oblak:

ZGLEDI IN VZORI.

W. Wiesebach poroča iz Brazilije: »Neke nedelje ob enajstih dopoldne sem hotel v Rio de Janeiro iti mimo cerkve Candelaria. A skoraj ni bilo mogoče mimo priti. Vhod v cerkev je bil obdan od trume mladih ljudi, vseučiliških študentov. Mahali so s klobuki in kričali »Viva«, da je odmevalo v ušesih. Vprašal sem nekega mladeniča, ki je stal v bližini in na ves glas vpil viva: »Kaj se godi?« »Gospod, nekaj sijajnega, veličastnega, viva, viva!« In vidim, da ne sejo tam dva človeka na ramah skozi mesto domov. »Viva! Viva!« — Če? Zakaj? Kaj pa sta storila sijajnega, če smem vprašati? — »Kaj sta storila? Ha, to sta vam dva dečka! Pred tremi tedni smo zvedeli, da hodita vsako nedeljo k sveti maši. To je vendar nezmisljivo; tako po starinski. Po božji službi smo se tovariši postavili pred cerkev ter ju pošteno izžvižgali. Mislili smo, da bosta imela dovolj. Pa smo se zmotili. Drugo nedeljo sta bila zopet pri sveti maši. Zopet smo ju pričakovali in ju izžvižgali še bolj nego prvič. V tretje je bilo še hujše. — In danes — glejte, gospod — ta fanta se ne bojita in zato ju danes tako slavimo. Viva! Viva!« — Ko zmagovalca so nesli ta dva pogumna mladeniča v spremvodu na ramah in iz tisočerihih grl je donelo navdušeno: »Viva! Viva!« Tudi jaz sem mahal s klobukom ter klical navdušeno »viva« obema mladima junakoma!«

Premnoge kristjane osramoti zgled, ki ga dajejo črnci apostolske prefekture Stanley-evih slapov v Afriki. Apostolski prefekt piše: »Nedavno so bili ti ljudje še ljudožrci. Zdaj pa imam tu kristjane, ki po celotedenskem delu — in kakem delu — prehodijo šestdeset do sedemdeset kilometrov, da se morejo v nedeljo udeležiti svete maše. V soboto zvečer po izplačilu se podajo na pot, potujejo vso noč, in ko so bili pri sveti maši, se takoj vračajo nazaj, da so v ponedeljek zjutraj ob šestih že zopet pri delu.

Mala umetnica.

Nekega dne je Metka pritekla k mami in ji ponosno pokazala, kaj je narisala. »Narisala sem tetko Mino!« je pojasnila. »Tetko Mino?« se je začudila mama. »Kje pa je? Jaz vidim na papirju samo nekakšno hišo!« »Saj je prav! Tetka Mina je v hiši!« se je modro odrezala Metka.

Izseljenci, svoje prihranke shranjujte doma!

Mi Vam ne priporočamo vsakega denarnega zavoda, pač pa Vam brez vseh skrbi priporočamo **Spodnještajersko ljudsko posojilnico v Mariboru**. Ta zavod vodijo prevdarni ljudje, za varnost vlog jamčijo vsi člani z vsem premoženjem in nepremičnim premoženjem. Sedaj ima okrog Din 60.000.000 — vlog, toda za njih varnost je jamstva nad Din 500.000.000 —. Tudi Vam bo ta zavod točno izplačeval Vaše prihranke, kadar jih boste potrebovali.

Tudi svojcem nakazujte denar potom domačega zavoda! Obrestujemo Vam vlogo kar najbolje.

Dajemo tudi v vseh denarnih zadevah nasvete, pišite nam na naslov:

Spodnješt. ljudska posojilnica, Maribor, Jugoslavija

Amsterdamska banka

podružnice v delavskem revirju

HEERLEN, Oranje Nassastr. 13

HOENSBROEK, Kowenderstr. 35

BEEK pri Lutterade

KAPITAL 50.000.000 GOLD.

REZERVE 47.000.000 GOLD.

Nakazujemo denar v vse kraje v Jugoslaviji
In se dobe vedno dinarji po najboljši valuti

Kdo vam bo sporočil vse novice iz domačih krajev?

Domači vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima — Zato je najbolje, ako si naročite tednik

„Slovenski gospodar“

ki izhaja vsako sredo na 16 straneh in prinaša mnogo zanimivosti iz vse Slovenije — Naročnina znaša letno Din 64,-, poll. Din 32,- in se naroča na upravo Slov. gospodarja v Mariboru

BANKA BARUCH, PARIS

NASLOV ZA BRZOJAVKE:
JUGOBARUCH PARIS 22

15, RUE LAFAYETTE 15

TELEFON: TRINITÉ 81-74
TRINITÉ 81-75

Banka jugoslovanskih, čehoslovaških in poljskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu

Nakazuje denar v vse kraje Jugoslavije najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu

Na izrecno zahtevo pošlje dinarske bankovce tudi v Holandijo

Vsi poštni uradi v Holandiji sprejemajo vplačila na naš čekovni račun štev. 145866

Položnice se dobe pri vseh poštnih uradih kakor tudi pri nas brezplačno — Hitra in točna postrežba